

Univerzita Hradec Králové
Pedagogická fakulta
Katedra kulturních a náboženských studií

Bakalářská práce

Vnímání islámu v současné české společnosti

Autor: Jakub Stránský

Studijní program: B6107 – Humanitní studia

Obor: Transkulturní komunikace

Vedoucí práce: ThLic. David Bouma, Th.D

Hradec Králové 2019

Zadání bakalářské práce

Autor:	Jakub Stránský
Studium:	P16P0783
Studijní program:	B6107 Humanitní studia
Studijní obor:	Transkulturní komunikace
Název bakalářské práce:	Vnímání islámu v současné české společnosti
Název bakalářské práce AJ:	Islam perception in today's czech society

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Tato práce bude pojednávat o vnímání islámu v české společnosti od počátku 20. století. Bude analyzovat zdroje, vyjadřující se jak kladně, tak i záporně k této tématice. V práci bude také provedena komparace současné situace v České republice a Německu. Bude se snažit definovat českou kulturu skrze prožívání islámu a co strach z něho vypovídá o české historii, společnosti a kultuře. Součástí bude také kvalitativní výzkum.

RATH, David. Řád. Praha: Ottovo nakladatelství, 2017. ISBN 978-80-7451-644-3. Salve: Arabské křesťanství. Praha: Krystal, 2016, (2). KONVIČKA, Martin. Sex, drogy a Islám. Pstruží: Lukáš Lhoťan, 2014. ISBN 978-80-904932-5-4. Islám a západ. Sv.3. Praha: Vyšehrad, 2002. ISBN 8070215402. MÜLLER, Zdeněk. Islám a islamismus: dilema náboženství a politiky. Praha: Academia, 2010. Novověk. ISBN 978-80-200-1818-2. HARRIS, Sam a Maajid NAWAZ. Islám a budoucnost tolerance: rozhovor. Praha: Volvox Globator, 2016. Novověk. ISBN 978-80-7511-073-2. SAMKOVÁ, Klára a Svatopluk ŠTEFL. Proč islám nesmí do Česka: rozhovor. Praha: Bondy, 2016. Novověk. ISBN 978-80-88073-13-0. BEČKA, Jiří a Miloš MENDEL. Islám a české země: rozhovor. V Olomouci: Votobia, 1998. Novověk. ISBN 80-722-0034-8. LHOŤAN, Lukáš a Miloš MENDEL. Islám a české země: rozhovor. V Pstruží: Votobia, 1998. Novověk. ISBN 978-80-904932-1-6. CARDINI, Franco. Evropa a islám: rozhovor. Praha: Lidové noviny, 2004. Utváření Evropy. ISBN 80-710-6640-0. HALÍK, Tomáš. Žít v dialogu: podněty k promýšlení víry. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2014. ISBN 978-807-4222-863. HALÍK, Tomáš. Žít s tajemstvím: podněty k promýšlení víry. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2013. ISBN 978-807-4222-559. KUNDRA, Ondřej a Tomáš LINDNER. Můj syn terorista: jak se rodí evropští džihádisté. Brno: BizBooks, 2017. ISBN 978-80-265-0605-8.

Garantující pracoviště:	Katedra kulturních a náboženských studií, Pedagogická fakulta
Vedoucí práce:	ThLic. David Bouma, Th.D.
Oponent:	ThLic. Petr František Burda, Th.D.
Datum zadání závěrečné práce:	6.10.2017

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem svou bakalářskou práci „*Vnímání islámu v současné české společnosti*“ vypracoval samostatně, pod vedením vedoucího bakalářské práce a veškeré použité prameny a informace řádně cituji v seznamu použité literatury.

V Hradci Králové dne 17.6.2019

Podpis:

Poděkování

Děkuji ThLic. Davidu Boumovi, Th.D., za odborné vedení bakalářské práce, trpělivost a poskytnutí cenných rad. Zároveň děkuji Katedře kulturních a náboženských studií, která mi předala mnohem více cenných vědomostí, než jsem si dokázal představit.

Anotace

STRÁNSKÝ, Jakub. *Vnímání islámu v současné české společnosti*. Hradec Králové: Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové, 2019. 64 s. Bakalářská práce

Tato práce bude pojednávat o vnímání islámu v české společnosti od počátku 20. století. Bude analyzovat zdroje, vyjadřující se jak kladně, tak i záporně k této tématice. V práci bude také provedena komparace současné situace v České republice a Německu. Bude se snažit definovat českou kulturu skrze prožívání islámu a co strach z něho vypovídá o české historii, společnosti a kultuře. Součástí bude také kvalitativní výzkum.

Klíčová slova: islám, rasismus, extremismus, radikalismus, islamofobie, autenticita, identita

Annotation

STRÁNSKÝ, Jakub. *Islam perception in today's czech society*. Hradec Králové: Faculty of Education, University of Hradec Králové, 2019. 64 pp. Bachelor Degree Thesis

This thesis will deal with perception of Islam by the Czech society from the beginning of 20th century. It will analyze the resources commenting on this topic both positive and negative. This work will also make a comparison of the current situation in the Czech Republic and Germany. It will try to define the Czech culture through the experience of Islam and what fear of it says about the Czech history, society and culture. Qualitative research will be also included.

Keywords: Islam, rasism, extremism, radicalism, islamophobia, autenticity, identity

Obsah

Úvod.....	10
1. Terminologie a teoretická východiska práce	12
1.1. Terminologie	12
1.2. Cíle práce	13
1.3. Struktura práce	14
1.4. Zasazení do oboru Transkulturní komunikace	14
2. Teoretická část	16
2.1. Představení islámu	16
2.1.1. Původ a vznik Islámu.....	16
2.1.2. Pět základních pilířů islámu.....	19
2.1.3. Posvátné texty a právo Šaría	23
2.2. Autenticita Islámu v západní společnosti.....	24
2.3. Islám v Čechách	26
2.3.1. <i>Historie islámu v Čechách</i>	26
2.3.2. <i>Islám v dnešním Česku</i>	29
2.4. Islám a křesťanství	30
2.5. Islamofobie jako základ pro novou identitu.....	32
2.6. Publikace a priori antiislámského charakteru	34
2.6.1. David Rath – Řád.....	34

2.6.2.	Martin Konvička – Sex, drogy a islám	36
2.6.3.	Klára Samková – Proč islám nesmí do Česka	36
2.6.4.	Shrnutí.....	37
3.	Praktická část	38
3.1.	Metodologie kvalitativního výzkumu	38
3.2.	Profily respondentů	38
3.2.1.	<i>Adam</i>	38
3.2.2.	<i>Petra</i>	39
3.2.3.	<i>Milan</i>	40
3.2.4.	<i>Michal</i>	40
3.2.5.	<i>Alžběta</i>	41
3.2.6.	<i>Andrea</i>	41
3.2.7.	<i>Abdul Karim</i>	42
3.3.	Výzkumné otázky a odpovědi jednotlivých respondentů:	43
3.4.	Rozhovor Abdul Karim.....	51
3.5.	Výzkumná zpráva.....	53
4.	Rozebrání výsledků z výzkumu	55
4.1.	Fundamentální islám, islamismus a terorismus	55
4.2.	Vliv médií, politiky a sociálních sítí na situaci	56
5.	Komparace s Německem	57

Závěr	59
Bibliografie	62
Příloha A	1

Úvod

V současné době můžeme mluvit o tzv. krizi islámu v západní části světa. Konkrétně nejvíce viditelná je nyní situace v Evropě, hlavně díky fenoménu migrační krize. Některé země tuto skutečnost pocítují ve své ekonomice, společenském životě a v politické sféře velmi výrazně. Je paradoxem, že právě ty země, které tento problém zasahuje méně znatelně, mají velmi často vyšší míru projevů nenávisti a rasismu. Vnímání veškerých náboženství podléhá dnes velkým změnám. Ovšem právě islám už pro své mnohdy rozporuplné fundamenty a štěpení i do několika těžce extremistických skupin, působících v celosvětovém měřítku dalekosáhlé zlo, je právě tím náboženstvím, které se drží na špičce onoho imaginárního žebříčku změn v přijímání a toleranci k jeho vyznavačům. Ve své bakalářské práci jsem se zaměřil na Českou republiku převážně proto, že patří k těm méně ovlivněným zemím, ale můžeme zde spatřovat jak rasismus a nevole k muslimským jedincům výrazně stoupá.

Díky globalizovanému světu dnes přicházíme do kontaktu v podstatě se vším, co existuje. Může se jednat právě o náboženství nebo třeba kultury, subkultury obecně. Zdá se, že čím nám jsou věci blíže, tím se nám vlastně spíše vzdalují. Často se z nich také stává jakýsi nám předkládaný souhrn věcí, které jsou z části pravdivé, ale také velmi zmanipulované či „ohnuté“ pro potřeby jednotlivce nebo celé společnosti.

Právě manipulace za účelem vyvolání strachu výrazně ovlivňuje vnímání islámu v Čechách. Téměř každodenně můžeme narazit na téma islámu v médiích nebo politických agitacích. Vyvolávaný strach není často podložen relevantními důkazy a je užíván pouze pro nabytí moci jedince nebo politické strany. Tento fenomén je u nás velmi dobře známý, ale i přesto stále funguje. Některé politické strany a v dnešní době i znovu se probouzející se hnutí a ideologie jsou pouze jakousi fraškou a parodií. V některých případech se bohužel ale jedná o velmi nebezpečné organizace. Za těmi úspěšnými stojí často tým velmi schopných lidí z oblasti PR, psychologie a sociologie, mající výborný přehled.

Střetávání napříč kulturami a náboženstvím je na denním pořádku v podstatě každého individua a to i bez jakéhokoliv vlastního přičinění. Četnost setkávání jednotlivých kultur a náboženství se v budoucí době bude rozhodně rapidně zvyšovat, proto je nezbytné vůli k dialogu ve společnosti navyšovat.

Práci na toto téma jsem se rozhodl psát hned z několika důvodů. V první řadě je problematika dialogu mezi jednotlivými společnostmi nebo kulturními entitami předmětem mého zájmu. Dále také vidím jako nutnost a v podstatě povinnost nás studentů Transkulturní komunikace, šířit osvětu ohledně právě důležitosti a smysluplnosti dialogu. V neposlední řadě jsem velmi znepokojen situací ohledně nově vznikajících skupin, organizací a politických stran s nenávistnou tematikou. Nemusí jít pouze o nenávist k zde probíranému islámu. Nenávist v každé své podobě a priori mířená vůči někomu či něčemu a netolerance jinakosti ve mně probouzí strach a silně uvnitř mne rezonuje.

Stěžejním motivem této bakalářské práce je vyobrazit vývoj islámu v České republice a proměnu jeho přijímání, které se v průběhu let měnilo a mění. Dále zde také představím výzvu, před kterou dnešní Česká republika stojí. Tou výzvou jsou nově vznikající ideologie, znovu se probouzející se hnutí a extremistické organizace, které vrací ztracenou identitu mnohým českým občanům. Způsobují tak rozvrat společnosti a představují pro ni velké riziko. Mnohdy daleko větší, než riziko jdoucí s přílivem muslimských věřících do Evropy. V kvalitativním výzkumu pokládám otázku, zda stupeň dosaženého vzdělání a místo života respondentů nějakým způsobem formuje a ovlivňuje jejich vnímání islámu.

1. Terminologie a teoretická východiska práce

1.1. Terminologie

Výchozí pojmy, které budu v této bakalářské práci užívat, jsou identita, extremismus, rasismus, mezináboženský dialog, mezikulturní dialog a etika dialogu. První jmenovaný prostupuje celou dnešní společností. Je velmi těžké pojem identita nějakým způsobem definovat. Můžeme na něj pohlížet z různých úhlů. Identita je dynamický jev. Není něčím, co by mělo jasně daná pravidla a jasně určené hranice. Identitou rozumíme sebeurčení a totožnost každého individua či skupiny. Je formativním článkem našeho vnímání reality a světa kolem nás. Absence totožnosti je nebezpečným prvkem, který může mít velmi negativní dopad na život jedince i společnosti.¹

Dalším pojmem je extremismus. „*Teorie extremismu se snaží zkoumat všechny antidemokratické subjekty a jejich projevy, které se objevují v současných etablovaných demokraciích, přičemž mohou vycházet nejenom z výše uvedených ideologií, ale i z náboženského fundamentalismu, environmentalismu apod.*“² Extremismus je zaměřený na změnu státního a politického systému. Naproti tomu stojí radikalismus. Tyto pojmy bývají velmi často zaměňovány, radikalismus ale nemusí být nutně anti-systémově zaměřený.³

Rasismus je v dnešní době velmi diskutovaným pojmem. Nejen díky jeho častému objevování se v dnešních společnostech, ale i kvůli nejasnosti jeho významu. „*Rasismus ve svém omezeném, základním významu představuje víru, že určité fyzické vlastnosti, jako je barva pleti nebo rysy obličeje přímo souvisejí s intelektuálními vlastnostmi, morálkou anebo chováním a stanovuje hierarchii lidských populací.*“⁴

¹ Srov. HRDÁ, Martina. ŠÍP, Radim a kol.. *Identita v sociálně pedagogickém výzkumu*, Brno: Masarykova univerzita, 2011, str. 13-26.

² DANICS, Štefan. TEJCHMANOVÁ, Ladislava. *Extremismus, radikalismus, populismus a euroskepticismus*, Praha: Univerzita Jana Ámose Komenského, 2017, str. 17.

³ Srov. DANICS, Štefan. KAMÍN, Tomáš. *Extremismus, rasismus a antisemitismus*, Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2008, str. 10.

⁴ DANICS, Štefan. KAMÍN, Tomáš. *Extremismus, rasismus a antisemitismus*, Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2008, str. 116.

Mezináboženský dialog, mezikulturní dialog a etika dialogu. Tři příbuzné pojmy, které jsou nadějí pro dnešní, před mnohými výzvami stojící svět. Jak náboženství, tak kultury mají vytvořený vlastní žebříček hodnot. Tyto žebříčky je nutné postavit proti sobě a hledat mezi nimi smysluplný konsenzus, který povede k tolerantnímu a poklidnému soužití. Aby bylo možné najít opěrné body, na kterých lze stavět, je zapotřebí, aby mezi dvěma střetávajícími se prvky byl veden eticky korektní dialog. Podmínek pro eticky korektní dialog je hned několik. Vzdát se vlastního monopolu na pravdu, uvědomit si vlastní perspektivu a identitu a dovolit druhému jeho vlastní identitu vyjádřit. Až skrze poznání sebe sama, můžeme poznat ostatní. Kvalitní mezináboženský nebo mezikulturní dialog mohou vést pouze jedinci, kteří mají jasně vytyčenou vlastní identitu.⁵

1.2. Cíle práce

Cílem mé bakalářské práce je rozebrat to, jakým způsobem je islám vnímán v české společnosti v době, kdy se na půdě Evropy střetávají převážně dvě náboženské skupiny, křesťanství a islám, ale zároveň je zde obrovské množství lidí hlásících se k ateismu. „*Křesťanství a islám lze spíše přirovnat ke dvěma vlakům jedoucím po rozdílných tratích, rozdílným terénem, společný mají pouze konečný cíl.*“⁶ Kropáček ve své knize detailně rozebírá střetávání právě křesťanství a islámu a tato věta, je myslím si zásadní. Ovšem i mezi těmito dvěma náboženstvími lze najít společné prvky, na kterých je možné začít stavět mezináboženský dialog. V práci se budu věnovat různým faktorům, které ovlivňují vnímání islámu. Tyto faktory mi vyplynuly z hloubkového rozhovoru se šesti respondenty z České republiky a jedním zde studujícím muslimem. Samozřejmě nemohu svůj výzkum zobecnit na celou Českou republiku a dělat závěry za celou společnost. Vybral jsem proto nejčastěji zmiňované faktory. V zásadě rozeberu tři. Strach z terorismu, vliv médií a vliv politiky. Snažím se zde nastínit rozdíl ve vnímání islámu založený na výši dosaženého vzdělání, na místě narození, případně na současném bydlišti, na pomyslné sociální bublině, za hranice níž se člověk dostává velmi těžko a na případné osobní zkušenosti s muslimy.

⁵ Srov. ČERVENKOVÁ, Denisa. *Etika mezikulturního a mezináboženského dialogu*, Praha: Univerzita Karlova, 2018, str. 106-114.

⁶ KROPÁČEK, Luboš. *Islám a západ: Historická paměť a současná krize*, Praha: Vyšehrad, 2002, str. 163.

1.3. Struktura práce

V mé bakalářské práci nejprve jednoduše nastíním a vyjasním podstatu islámu. Je důležité si o zkoumané oblasti udělat celkový obrázek a vědět, na čem je založena a jakými principy se řídí. Na tuto část navážu úvahou, zda je vůbec možno si udržet autentický islám (či jakékoliv jiné náboženství) mimo kulturní prostor jeho vzniku a originálního působení. Následně se podíváme na islám v České republice, první zmínky o něm a o jeho fungování až s přesahem do dnešní doby. Poté naváží polemikou ohledně nově vznikajících extremistických politických stran, hnutí a organizací, které v dnešní době vytvářejí základ pro novou identitu jedince. Dále se podívám na vztah islámu a křesťanství. V závěru teoretické části práce představím tři a priori protiislámské publikace. Protiislámskými publikacemi míním ty, které se vůči němu vyjadřují negativně, haní jeho podstatu a vysmívají se jeho dnešní podobě. Nenabízí žádná reáliemi podložená fakta, berou ho na lehkou váhu a s prvky a informacemi o islámu pracují tak, jak se jim to zrovna hodí do jejich plánů. Poté bude následovat stěžejní část mé práce, kvalitativní výzkum. Skládá se z rozhovorů se sedmi respondenty a jejich následného zhodnocení. Dále jsem se rozhodl zaměřit, vzhledem k odpovědím vzešlým z výzkumu, na jednotlivé faktory ovlivňující vnímání islámu u nás.

V první řadě se jedná o spojení islámu a terorismu a poté o vliv médií a politiky na jednotlivce či skupiny obyvatel. V závěru celé práce provedu komparaci s naší sousední zemí Německem, kde je situace ohledně muslimského přistěhovalectví daleko vyhrcořenější než u nás.

1.4. Zasazení do oboru Transkulturní komunikace

Problematiku přijetí a soužití naší sekulární společnosti s muslimy je v zásadě možno pozorovat každodenně. I člověk, který o toto téma nejeví zájem, nemůže tento problém minout. S tím, jak se celý svět globalizuje a vše je všem dostupné až příliš lehce a mnohdy jen polovičatě, přichází ruku v ruce obrovský problém v nedostatečné informovanosti jedinců, potažmo skupin v naší republice. Rozvoj masové komunikace dává rozpuk možností, jak s těmito skutečnostmi manipulovat ve prospěch ideologií, populistů či organizovaných skupin negativního charakteru. To má nadále zásadní vliv na vnímání islámu jak už jedincem, tak celou společností. V takovéto společnosti je nutností hledat společné body střetávajících se kultur a náboženství. Odpovědí je Transkulturní

komunikace, která nabízí řešení v hledání smysluplných společných bodů, na kterých je možno následně stavět další soužití.⁷ Dává nám určující a podstatné základy pro vedení dialogu. Etika dialogu, legitimita, vzdání se vlastního monopolu na pravdu a vyvarování se etnocentrismu. Etikou dialogu myslíme udržování si hranic, abychom nenarušili důstojnost druhého člověka. Legitimita dialogu spočívá v erudovanosti obou jednajících v předmětu debaty. Vzdáním se vlastního monopolu na pravdu a vyvarováním se etnocentrismu myslíme otevření vlastního pohledu, vlastních nabitých zkušeností a přesvědčení jinakostem, se kterými se v dialogu setkáme. V zásadě to znamená nepohlížet na kulturu druhého jednajícího očima kultury nám vlastní.

*„Jestliže se přistěhovalci z muslimských zemí chápali do 90. let především jako příslušníci svých etnických či národních skupin, pak od přelomu století, a obzvláště od teroristických útoků 11. září 2001 a následné „války s terorem“, se naopak stále více chápou jako vyznavači islámu.“⁸ Autoři knihy *Krize multikulturalismu: multikulturalismus v krizi* výborně touto větou vystihli fakt, že nikdy před tím nebylo Transkulturní komunikace tak zásadně potřeba, jako právě dnes. Chápání a hledání opěrných bodů mezi jednotlivými znepřátelenými stranami berou jako výzvu a zároveň příležitost pro vedení dialogu.*

⁷ Srov. HALAMOVÁ, Veronika. *Člověk, jednání, společnost: sociologický přístup v transkulturní komunikaci*, Ostrava: Moravapress, 2013, str. 75-77.

⁸ BURDA, František. HOJDA, Jan. SOKOLÍČKOVÁ, Zdenka. *Krize multikulturalismu: multikulturalismus v krizi*, Ústí nad Orlicí: OFTIS, 2012, str. 38-39.

2. Teoretická část

Musím hned na začátek podotknout jednu velmi důležitou věc. Knižní zdroje, ze kterých čerpám, jsou jak informativního, tak pro a proti islámského charakteru. Někteří autoři, jmenovitě např. Lukáš Lhořan, jsou velmi rozporuplnými osobnostmi. Konkrétně Lukáš Lhořan je bývalý muslim. Z jeho knih používám převážně faktické informace, které má velmi dobře zmapované. Některé informace v jeho knihách jsou však velmi citově protiislámsky zabarvené. Převážně pak v knižních titulech vydaných po roce 2012, kdy od islámu odešel. Mnohdy jsem musel jednu určitou informaci ověřovat z více zdrojů, abych se ujistil o její reálnosti.

2.1. Představení islámu

Abychom se mohli pustit do hlubšího zkoumání vývoje vnímání islámu, musíme si na prvních stránkách islám představit. Představit si hlavní proudy, které jsou ovšem dále rozštěpeny do nespočtu různých dalších skupin. Islám patří mezi tři hlavní světová náboženství, spolu s křesťanstvím a hinduismem. Podívejme se na tuto skutečnost konkrétně v číslech. Křesťanství vyznává 33% populace, islám 24,1% a hinduismus 15%. Vzhledem k tomu, že se zaměřuji na náboženství, nepočítám mezi první příčky agnostiky a ateisty, těch je na světě 16%. Už toto rozdělení a takto velké číslo příznivců islámu nám jasně vypovídá o velkém štěpení a obrovské různorodosti směrů, které se mnohdy scházejí jen v malých úsecích chápání Koránu.

2.1.1. Původ a vznik Islámu

Islám vzniká o cca 600 let později než křesťanství, na počátku 7. století v Arábii, přímo v místě, kde se setkává staro-arabské pohanství s židovstvím a křesťanstvím. Doslovný překlad slova islám znamená odevzdanost. Základem pro vznik islámu bylo předání vůle Alláha, které se lidstvo musí podřídit, prostřednictvím svatého písma, Koránu, jež bylo zjeveno jeho proroku Muhammadovi. Islám v sobě spojuje jak duchovní, tak světské aspekty života a tvoří ho několik doktrín.⁹

⁹ Srov. ENCYCLOPAEDIA BRITANNICA. *Islám: Náboženství, historie a budoucnost*, Brno: Jota, 2010, str. 45-47.

První je doktrína týkající se Boha. Bůh je prezentován jako jedinečný, svrchovaný stvořitel vesmíru, spravedlivý, milosrdný ale i osobní. Druhá, týkající se právě vesmíru, kdy korán klade důraz na jeho plán a řád. Třetí doktrína pojednává o Satanovi, hříchu a pokání. Satan je chápán jako někdo, kdo měl u Boha vysoké postavení, avšak nevyjádřil úctu Adamovi a tak propadl v Boží nepřízeň. Hříšník zde má vždy prostor pro pokání a dosáhne vykoupení, pokud se znovu navrátí zpět k pravdě. Čtvrtá doktrína jest o prorocství. Proroci jsou voleni Bohem, ale nejsou si všichni rovni. Muhammad je považován za posledního proroka v řadě, Abrahám, Noe, Mojžíš a Ježíš. Je tím nejvýznamnějším, právě díky onomu předání svatého písma Archandělem Gabrielem. Pátá doktrína pojednává o eschatologii islámu. V soudný den nastane vzkříšení všech mrtvých, neboť odplata za činy nepřichází v tomto životě a každý bude souzen podle skutků osobním soudem. Poslední, šestá doktrína pojednává o službě společnosti, zmírnění utrpení a pomoci chudým. Převážně slouží jako upevnění víry a vztahů mezi věřícími.¹⁰

Za zakladatele islámu je považován výše zmiňovaný Muhammad. O jeho životě je dochovaných několik textů. Nejmladšími z nich jsou díla z let 750-850 a pak další, mladší.¹¹ Po jeho smrti se dostávají do vůdcovské funkce chalífové. Právě v tuto chvíli nastává doba, kdy se islám začíná štěpit do různých odvětví. Tento rozkol datujeme už někdy do poloviny 7. století. Byl v otázce nástupnictví a pojetí nejvyšší hodnosti imáma a chalífy. Rozděluje islám na dva nejvýznamnější proudy. Sunna a Ší'á. Povíme si o nich něco více.¹²

První zmiňovaný, zároveň také nejrozšířenější je Sunna. Po Muhammadově smrti uznávají sunnité za nástupce Abú Bakra, který nebyl nijak pokrevně příbuzný s Muhammadem, byl pouze jeho přítelem, čímž se právě liší Ší'itů. Krátce po prorokově smrti byl zvolen většinovým počtem hlasů prvním chalífou. Samotné slovo „sunna“

¹⁰ Srov. ENCYCLOPAEDIA BRITANNICA. *Islám: Náboženství, historie a budoucnost*, Brno: Jota, 2010, str. 46-52.

¹¹ Srov. KROPÁČEK, Luboš. *Islám a západ: Historická paměť a současná krize*, Praha 1: Vyšehrad, 2002, str. 16-18.

¹² Srov. HILLENBRANDOVÁ, Carole. *Islám: Historie, současnost a perspektivy*, Praha: Paseka, 2017, str. 120-121.

v doslovném překladu znamená zvyk či cesta. Sunnité dbají na to, aby Muhammadova sunna zachycena a doložena jeho současníky, nebyla dále měněna a zůstala v pravé podobě. Pro Sunnity je v rámci sunny nejzákladnějším prvkem solidarita. Někdy je tento směr vnímán jako ten ortodoxní a z tohoto směru velmi často vycházejí extremistické organizace, například všem známý ISIS, Al-Káida nebo Tálibán.¹³

Ší'itský islám představuje menšinovou část. Ší'ité po Muhammadově smrti považovali za právoplatného vládce následníka z rodiny proroka a to Alí ibn Abí Táliba, jenž byl prorokovým bratrancem a zároveň zetěm. Ze ší'itského islámu vychází několik dalších proudů, mezi nejznámější patří například Isná Ašarija, či Ismá'ílíja, ze kterého dále vznikají například Asasíni a Alawité. Ší'itský islám dává důraz na prožívání víry skrze racionální myšlení a rozum. Považují se za umírněnější a ne tak fundamentalistický proud islámu.¹⁴

I v islámu nalezneme odnože, které jsou považovány za sekty. Například Cháridža, Drúzové, Jazídíja či Bahá'ismus. *„Zatímco u křesťanských sekt představovaly jablko sváru hned od počátku věroučné rozdíly, v islámu se příznačně projeví až druhotně, v prokazatelné návaznosti na politické zápasy doby.“*¹⁵

V současné době probíhají i uvnitř samotného islámu boje o tvář, jakou se muslimové ve světě prezentují. Káhirska univerzita al-Azhar je spojnicí mezi křesťanským a islámským světem. Snaží se tak zásadně rozštěpený islám spojit v jednu soužití schopnou identitu a distancuje se od teroristických útoků, páchaných islamistickými fundamentalistickými organizacemi.

¹³ Srov. HILLENBRANDOVÁ, Carole. *Islám: Historie, současnost a perspektivy*, Praha: Paseka, 2017, str. 121 -128.

¹⁴ Srov. HILLENBRANDOVÁ, Carole. *Islám: Historie, současnost a perspektivy*, Praha: Paseka, 2017, str. 121-128.

¹⁵ KROPÁČEK, Luboš. *Duchovní cesty islámu*. Praha: Vyšehrad, 2011, str. 177.

2.1.2. Pět základních pilířů islámu

Islám je založen na dodržování pěti základních pilířů, pěti povinností, které muslimy spojují v jedno a zahrnují jak pravidla uctívání Alláha, tak islámské právo. V dnešní době je spekulace i o šestém, který ovšem není nijak oficiální, ale pro představu ho níže také představím. Pravidla se rozšiřovala a různým způsobem proměňovala a mísila. Jak vznikaly nové směry, vznikala také nová pravidla. K pravidlům uctívání a islámskému právu přibývá mnohdy extremistický džihád, což jsou pravidla boje a někteří badatelé mu připisují přídomek „šestý pilíř“, dále pak pravidla bankovníctví, pravidla pro život muslima a celou společnost, společenskou solidaritu či například vztah k životnímu prostředí. Zmiňovaných pět pilířů (Arkán ad-dín) se dodnes pokládá za nejpodstatnější znaky příslušnosti k islámu.

První pilíř (šaháda)

V překladu vyznání víry, víra v jediného Boha a v božské poslání proroka Muhammeda. Člověk, který se chce stát muslimem, musí šahádu pronést. Rázem se z něho stává tzv. šahíd, což v překladu znamená „vyznavač“, i když byla třeba vyslovena neupřímně. „Řekni: „*Lá iláha illá'lláh va Muhammadun rasúlu'lláh*,“ žertují někdy arabští výrostci, aby přivedli svého evropského hosta do rozpaků.“¹⁶ V první části se muslim prohlašuje monoteistou a utvrzuje, že Alláh je jediný Bůh, v druhé části prohlašuje Muhammada za božího posla.¹⁷

Druhý pilíř (salát)

Přímo můžeme „Salát“ přeložit slovem modlitba. Muslimové jsou pětkrát za den vyzváni Muezzinem („*služebník stojící na ochozu minaretu a svolávající věřící k modlitbě*“¹⁸) k pravidelné povinné modlitbě. Zajímavá je třeba hned první modlitba dne. „*V islámu se*

¹⁶ KŘIKAVOVÁ, Adéla. MENDEL, Miloš. MÜLLER, Zdeněk. *Islám: ideál a skutečnost*, Praha, Baset, 1990, str. 71.

¹⁷ Srov. KŘIKAVOVÁ, Adéla. MENDEL, Miloš. MÜLLER, Zdeněk. *Islám: ideál a skutečnost*, Praha, Baset, 1990, str. 71.

¹⁸ MUEZZIN [ONLINE]. [CIT. 2019-02-15]. DOSTUPNÉ Z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Muezzin>.

nahlíží na spánek jako na „malou smrt“, kontakt mezi duší a tělem slábne.“¹⁹ Samotný proces modlitby je pro muslimy velmi důležitý a mají pro něho striktní pravidla.²⁰

Omytí rukou až po zápěstí vypláchnutí úst, očištění nosních dírek vtahováním vody, omytí obličeje, omytí pravého a poté levého předloktí, otření hlavy od čela k temeni, vnitřních i vnějších stran uší a následně krku vlhkou rukou (pouze jednou), omytí pravého a poté levého chodidla až po kotníky.²¹ Celý tento proces vyžaduje značné množství vody, proto je možné využít očistu pískem, kamenem či čistou zemí. Vlastní modlitba má také svůj daný postup, přičemž vždy je nutné, aby věřící směřoval k Mekce.²²

Třetí pilíř (sawm nebo sijám)

Starý semitský zvyk, půst, plnil v bohatších rodinách zdravotní účel, v chudších rodinách pak spíše úsporný. Trvá třicet dní v měsíci Ramadán. Vzhledem k tomu, že islám používá lunární a ne gregoriánský kalendář, který je známý nám Evropanům, je datum Ramadán v našich měsících vždy odlišné. Můžeme termín vypočítat, ovšem pravý svátek začíná až se spatřením měsíčního srpku na obloze, tudíž může začít v jiný den na opačném konci světa. Pro rok 2019 je období Ramadán od 6. května do 4. června. Je pravděpodobné, že tradice půstu byla převzata od židů a křesťanů. Sawm se považuje za nejpřísnější a za jeden z fyzicky nejnáročnějších pilířů, avšak i v dnešní době by se dalo říct, že ho dodržuje všechno obyvatelstvo, ačkoliv samozřejmě do svědomí lidí nevidíme. Nevztahuje se pouze na zdržení se jídla, muslim se musí přes den zdržet i neshod, neslušných řečí a tělesných rozkoší. Některé ortodoxní formy islámu zakazují dokonce také kouření, žvýkání tabáku, pití byť jen doušku vody, ba dokonce i polykání slin.²³

¹⁹ HEMAYA, Ahmad M. *Islám: Hluboké nahlédnutí*, Praha: Ústředí muslimských obcí, 2012, str. 223.

²⁰ Srov. KŘIKAVOVÁ, Adéla. MENDEL, Miloš. MÜLLER, Zdeněk. *Islám: ideál a skutečnost*, Praha, Baset, 1990, str. 72-75.

²¹ Srov. KROPÁČEK, Luboš. *Duchovní cesty islámu*, Praha: Vyšehrad, 2011, str. 93-94.

²² Srov. KŘIKAVOVÁ, Adéla. MENDEL, Miloš. MÜLLER, Zdeněk. *Islám: ideál a skutečnost*, Praha, Baset, 1990, str. 72-78.

²³ Srov. KŘIKAVOVÁ, Adéla. MENDEL, Miloš. MÜLLER, Zdeněk. *Islám: ideál a skutečnost*, Praha, Baset, 1990, str. 79-81.

Čtvrtý pilíř (zakát nebo sadaka)

Islám se staví záporně k lakomým lidem, naopak dává důraz na ušlechtilé vlastnosti člověka.²⁴ „*Lidé, mající hříšnou touhu prisvojovat si více, než jim stačí k čestnému životu, jsou povinni se z tohoto hříchu očistit udělováním almužen.*“²⁵ Almužna obsahující devět druhů majetku se odevzdávala vždy ke konci lunárního měsíce a to v podobě např. pšenice, zlata, stříbra a zboží, které mělo obchodní potenciál.²⁶

Zvláštní část zakátu byla využívána na účely tzv. Boží cesty, tj. k financování džihádu, v boji proti nevěřícím a ke stavění mešit s celým jejich sociálním zázemím. Almužna s postupujícím věkem ztrácela svou charitativní podobu. V pravém slova smyslu vydržela zhruba do zlatého věku islámského impéria. V současné době je, dalo by se říci, kompletně převedena jako daň státu.²⁷

Pátý pilíř (hadždž)

O pátém pilíři dozajista každý z nás slyšel. Každý dospělý muslim, musí jednou za svůj život vykonat pouť do Mekky, aby se zúčastnil důležitého kanonizovaného rituálu, který probíhá mezi 7. a 13. dnem dvanáctého měsíce v mešitě Al-masdzid al-harám, svatyni Kaaba. Muslim má možnost volby zda se chce zúčastnit právě onoho společenského rituálu, nebo soukromé cesty. Při soukromé cestě ovšem přichází o jakýsi davový efekt, který pouti rozhodně dodává mystický přesah.²⁸ Pout' do Mekky je zároveň i největší

²⁴ Srov. BAHBOUH, Charif. FLEISSIG, Jiří. RACZYŃSKI, Roman. *Encyklopedie islámu*, Praha: Dar Ibn Rushd, 2008, str. 21.

²⁵ KŘIKAVOVÁ, Adéla. MENDEL, Miloš. MÜLLER, Zdeněk. *Islám: ideál a skutečnost*, Praha, Baset, 1990, str. 81.

²⁶ Srov. KŘIKAVOVÁ, Adéla. MENDEL, Miloš. MÜLLER, Zdeněk. *Islám: ideál a skutečnost*, Praha, Baset, 1990, str. 81-83.

²⁷ Srov. KŘIKAVOVÁ, Adéla. MENDEL, Miloš. MÜLLER, Zdeněk. *Islám: ideál a skutečnost*, Praha, Baset, 1990, str. 81-83.

²⁸ Srov. KŘIKAVOVÁ, Adéla. MENDEL, Miloš. MÜLLER, Zdeněk. *Islám: ideál a skutečnost*, Praha, Baset, 1990, str. 84-94.

shromáždění víry, funguje pro seznamování a setkávání muslimů mezi sebou. Je to jakási konference, jejíž ústředním tématem je mír, mír s Bohem a vlastní duší.²⁹

Šestý pilíř (džihád)

Džihád, slovo, které rezonuje snad s každým člověkem, který se nějakým způsobem zajímá o dění kolem sebe. Je lehce troufalé označovat ho jako šestý pilíř víry, už jen proto, že tuto skutečnost některé formy islámu razantně odmítají. Já to zde uvádím z toho důvodu, jelikož extremistické skupiny, díky kterým se vnímání islámu radikálně proměnilo, ho velmi často právě za svůj šestý pilíř považují. Džihád se velmi často vykládá pouze jako Svatá válka, jako něco co je západnímu světu a všem bezvěrcům nebezpečné, jako nespoutané zlo islámu. Význam slova by velmi obecně šel vyložit jako všeobecné úsilí o upevňování a šíření víry.³⁰

Džihád se vykládá v různých formách různými způsoby. Liberálnější formy tvrdí, že jde především o bezchybné a vroucné plnění náboženských a etických povinností, tradicionalisté ho naopak chápou jako aktivní šíření islámu a to jakýmkoli způsobem, například i silou. V období zlatého věku islámu, se dostává do pozadí. Na povrch se dere až v 18. a 19. století, kdy vznikají první bojová hnutí, pokoušející se o reformu islámu, například Wahhábovské hnutí na Arabském poloostrově, nebo Fulbští džihádisté na Sahaře. Pokoušejí se ubránit tradici, před imperialistickým a koloniálním světem západu.³¹

Džihád se dle výkonu dělí na čtyři části. Džihád srdcem, je spíše individuální záležitost. Prohlubování osobní zbožnosti, přemáhání hříchu a pokušení. Džihád jazykem se zaměřuje na misijní činnosti. Džihád rukou zahrnuje všechnu charitativní a prospěšnou činnost. Poslední je právě džihád mečem, který představuje šíření islámu za pomoci zbraní.

²⁹ Srov. HUMMUDAH, Abd al-'Átí. *Zaostřeno na islám*, Praha: Ústředí muslimských obcí, 2010, str.112.

³⁰ Srov. KŘIKAVOVÁ, Adéla. MENDEL, Miloš. MÜLLER, Zdeněk. *Islám: ideál a skutečnost*, Praha, Baset, 1990, str. 94-98.

³¹ Srov. KŘIKAVOVÁ, Adéla. MENDEL, Miloš. MÜLLER, Zdeněk. *Islám: ideál a skutečnost*, Praha, Baset, 1990, str. 94-98.

2.1.3. Posvátné texty a právo Šaría

Korán

Korán je základní knihou islámu, jenž byla za pomoci archanděla Gabriela předána Muhammadovi přímo od Boha. Skládá se ze 114 súr (kapitol) a každá súra se dále dělí na áje (verše).³² Korán je psán několika jazykovými styly, nelze říci, že by šlo pouze o poezii či prózu, dělí se na čtyři části. První mekkánské období, Druhé mekkánské období, Třetí mekkánské období a Medínské období. Text koránu je na rozdíl od Bible, která je vykládána dle kontextu a kritického myšlení, neměnný. Bible je podle muslimů pokřivením božích sdělení.³³

Hadísy

Hadísy obsahují ponaučení, vyprávění a náboženské praktiky, které jsou přisuzovány Muhammadovi. Najdeme zde tradice odpovídající různým oblastem života. Hadísy jsou považovány za druhý nejdůležitější zdroj islámu.

Právo Šaría

V médiích a vlastně všude v současném světě velmi často skloňované právo Šaría je převážně vnímáno negativně. Bývá kritizováno a to hlavně z toho důvodu, že zde nalezneme jakési ospravedlnění pro násilí na ženách. Ovšem je to jen jedna část vytržena z kontextu. Právo Šaría se razantně proud od proudu islámu proměňuje. Každý na něho pohlíží a vykládá si ho svým vlastním způsobem.

V zásadě můžeme obecně říci, že se jedná o výtah určitých částí, které se týkají práv a povinností, z Koránu. Právníci vytvořili jakýsi konstrukt hypostáze Boží vůle, správné cesty života. Nikdy ho však nemůžeme považovat za podobnost našim zákonům. Není paragrafovaný, existují pouze knihy právníků, které toto právo ve zlatém věku islámu konstruovali. Nejrozpracovanější je zde rodinné právo, které je společně s dědickým

³² Srov. FLEISSIG, Jiří. BAHBOUH, Charif. *Malá encyklopedie islámu*, Praha: Dar ibn Rushd, 1993, str. 80.

³³ Srov. HILLENBRANDOVÁ, Carole. *Islám: Historie, současnost a perspektivy*, Praha: Paseka, 2017, str. 56-58.

právem dodnes dodržované ve většině muslimské společnosti. V právu Šaría najdeme hodně styčných bodů s právem Mojžíšovým. Například médii velmi oblíbené trestní právo a trest ukamenováním, je právě odtud z knihy Leviticus. Fundamentalistický přístup k právu Šaría mají extremistické skupiny, které ho chtějí zavést jako právo státní, ovšem nejsou si vědomy toho, že jde pouze o právo náboženské a mělo by být pouze pro muslimy. Bývá velmi často zneužíváno k upevnění moci a získání popularity například Islámským státem.³⁴

2.2. Autenticita Islámu v západní společnosti

Autenticita náboženství je velmi těžko definovatelný pojem. Každé náboženství je rozvinuto více směry a svou fundamentální podobu samo těžko určuje a definuje, tudíž je v dnešní době složité a trochu troufalé říci „Ano, toto je původní a autentická podoba islámu, křesťanství, hinduismu...“. Autenticitou míním fundamentální podobu náboženství, která je vyznávána v místě jeho původu. Na základě svatých knih a spisů týkajících se onoho konkrétního náboženství můžeme určit prapůvodní ideální formu, ovšem ta se velmi často liší od běžné do života vstupující podoby. Dle mého názoru je jednou z možností, jak se alespoň přiblížit fundamentu praktické části náboženství, sběr dat, zvyků, právních náležitostí, rituálů..., z více odvětví a poté vyhodnocení společných bodů. Ty nám poté ukážou nějaký společný základ, ze kterého zřejmě všechny proudy vycházely.

Dalo by se říci, že islám se snaží nést si svou určitou autenticitu skoro nejvíce. Když se chceme dívat na to, jakým způsobem zůstává v západních zemích islám autentický, musíme se zaměřit na více aspektů, které udržení si autenticity ovlivňují. Jedním z nejdůležitějších aspektů je, jakým způsobem daný stát, potažmo společenství integruje přistěhovalce z muslimských zemí. Koncept integrace je založen na základním předpokladu znalosti jazyka, na využívání a navyšování vzdělání a na úspěšném uplatnění na trhu práce.

³⁴ Srov. PRÁVO ŠARÍA. YOUTUBE [ONLINE]. 05.01.2016 [CIT.2019-23-02]. DOSTUPNÉ Z: <https://www.youtube.com/watch?v=DJ2Y1aVJyto>. Kanál uživatele Filozofická fakulta Univerzity Karlovy.

Migrační a azylová politika nefunguje ani v zemích například Evropské unie stejně. „*Mnoho mladých z druhé a třetí generace stále nemluví německy (respektive francouzsky, španělsky či holandsky) natolik dobře, aby uspěli v zaměstnání. Jaká budoucnost tyto mladé čeká?*“³⁵ Tato věta je velmi příznačná. Ani mladí lidé, kteří jsou potomky několikáté generace muslimů, nejsou dobře integrováni do společnosti, natož potom nově příchozí. Je tedy z části pochopitelné, že si tito lidé potřebují najít v něčem smysl. V práci ani ve společenském životě to nelze a obrovským lákadlem v tomto směru je náboženství. Pokud jde o ne-extremizovanou formu, je to lepší možnost. Některé islamistické směry a organizace totiž lákají mladé lidi slibováním lepšího života a budoucnosti. V knize *Můj syn terorista*, která pojednává o příbězích mladých Evropanů, kteří se rozhodli, mnohdy aniž by jejich rodiče cokoliv tušili, odejít bojovat za Islámský stát, překládají autoři Ondřej Kundra a Tomáš Linder mimo jiné i příběh mladíka Jana Sislovského, který se stal prvním českým džihádistou. „*K důvodům odchodu mladého muže z Plzeňska do Sýrie zdroje z bezpečnostní komunity uvádějí, že hledal nějaký hlubší, duchovnější smysl svého života, chtěl dát svému životu řád.*“³⁶

V případě umírněné formy islámu se velmi často jedná o islám přizpůsobený místní společnosti, tudíž autenticitu si nese v menším množství, ovšem nikoliv v malém. V případě islamismu je ona autenticita a fundamentalita založena na často doslovném dodržování práv, tradic a zvyků zapsaných v Koránu, Súrách či Hadísech.

Jak se islám integruje do naší společnosti, je otázkou převážně nadcházejících let. Česká republika je nyní velmi sekulárním státem, ačkoliv, což je velmi zvláštním faktem, se někteří jedinci, hlásící se k extremistickým organizacím, velmi často ohánějí českou identitou založenou na křesťanství. Z velké části ovšem nikdy křesťany nebyli, neznají tradice ani jiné důležité věci křesťanského světa, ba dokonce třeba ani nikdy v životě nedrželi v ruce nebo si nepročítali Bibli. Používají výroky typu „Muslimové zničí naše křesťanství“ apod. Přivlastňují si něco, co jim vlastní vůbec není a nikdy nebylo a pravděpodobně ani nikdy nebude, ale do jejich současné situace se to zrovna hodí.

³⁵ SCHIRRMACHEROVÁ, Christine. *Islám a západní společnost*, Praha: Návrat domů, 2017, str. 8.

³⁶ KUNDRA, Ondřej. LINDER, Tomáš. *Můj syn terorista*, Brno: BizBooks, 2017, str. 17-18.

Můžeme se tedy domnívat, že ona extremistická autenticita je zachovávána zčásti i nedostatečnou integrací do západní společnosti. V zemích, kde se společné soužití víceméně daří, se autentický islám vytrácí a stává se z něho islám uzpůsobený danému státu, islám liberální a islám pro širokou veřejnost dostupný.

2.3. Islám v Čechách

2.3.1. Historie islámu v Čechách

České země se už dlouho setkávají s islámem. Sice nikdy neměli dlouhodobý přímý kontakt, ale prvky islámu se objevují v literatuře, architektuře, divadle, hudbě, opeře nebo dokonce i v lidové slovesnosti. Podklady hovoří o prvních zmínkách již v staroslověnských textech ze života sv. Cyrila. Nálezy islámských mincí, dirhamů v Kelči na Moravě tuto dávnou historii jen potvrzují.³⁷

Pro tuto bakalářskou práci jsou ale zásadní novodobé dějiny, od počátku 20. století. Ovšem nedalo by mi to, kdybych zde nezmínil velikány české literatury již ze století devatenáctého, kteří se věnovali překladům právě islámských textů. Nejstarší známky o předovýchodní literatuře nacházíme ve století 18., ale pouze jako jednotlivé výňatky. V první polovině 19. století překládá Josef Pečírka kompletní sbírku pohádek *Tisíce a jedné noci* v šesti svazcích, zatím ale pouze na základě předchozích přeložení do němčiny. Jednotlivé výběry, již převážně delšího charakteru, byly překládány na počátku 20. století žáky Rudolfa Dvořáka, profesora pražské univerzity a uznávaného odborníka na islámské písemnictví Jaromírem Boreckým nebo Karlem Mrkosem. Od druhé poloviny 19. století nalzáme už přímé překlady. Byly překládány převážně výňatky z poezie. Například Svatopluk Čech přeložil čtyřverší Omara Chajjáma, Miroslav Tyrš zase publikoval v *Květech* čtyřverší Rumího.³⁸

Na počátku 20. století je situace ohledně religiozity v České republice velmi specifická a odlišná od okolních států v Evropě. Žije zde velké procento lidí, kteří se nehlásí k žádné církvi. Nejvíce členů má církev Římskokatolická a Českobratrská evangelická. Další církve mají členy pouze v řádech desítek tisíc.

³⁷ Srov. MENDEL, Miloš. BEČKA, Jiří. *Islám a české země*, Praha: Votobia, 1998, str. 63-64.

³⁸ Srov. MENDEL, Miloš. BEČKA, Jiří. *Islám a české země*, Praha: Votobia, 1998, str. 110-112.

Roku 1912 podepisuje císař František Josef I. říšský zákon o uznání islámu. V této době mluvíme o hanafijské islámské právní škole. Hanafijská právní škola je nejvíce početná v Turecku, jejím základem je obrovská liberalita a hledání té nejlepší možné alternativy v každém právním případě. Muslimové žijící v Československé republice se začali sdružovat do skupin, bez ohledu na národnost, až v polovině 30. let 20. století. Roku 1934 je založena českým publicistou, který konvertoval k islámu, Muhammadem Abdulláhem Brickiusou, Moslimská náboženská obec pro Československo s ústředím v Praze (MNO). V roce 1934 MNO zaslala na ministerstvo školství žádost o povolení vedení matriky a provádění sňatků a pohřbů svých příslušníků. Ministerstvo roku 1935 žádosti vyhovělo. Do této věci se ovšem vložilo Ministerstvo vnitra, jehož souhlas byl zapotřebí k úplnému uznání žádosti. To zaujalo odmítavé stanovisko.³⁹

MNO byla tedy uznána až protektorátní vládou roku 1941, na základě přepracovaného návrhu stanov ze strany MNO. V této době byl jedním z nejaktivnějších muslimů MNO český konvertita Mohamed Abdalláh Brikcius. „*Jednalo se o velmi rozporuplnou osobu – na jedné straně jsou mu připisovány velké zásluhy ve vedení obce, avšak na straně druhé pracoval jako redaktor fašistického časopisu Vlajka a tyto své postoje prezentoval i v časopise MNO Hlas.*“⁴⁰ Vyhlášením Benešových dekretů bylo ovšem anulováno také ono rozhodnutí o uznání MNO, tudíž nadále nebylo státem uznána. Po převratu a v době komunismu nepodnikala MNO žádné kroky ve spolupráci s STB a tudíž nemohla být registrována jako církev. Během komunistického režimu emigrovali někteří muslimští předáci do zahraničí. Muslimové se scházeli v soukromých bytech. Proměnilo se také složení muslimské obce. Díky stipendiím udělovaným na základě vládních dohod přicházeli do Čech studenti z muslimských zemí. Mnoho z nich zde zůstalo i po dostudování, oženili se s českými ženami a některé z nich přiměli ke konverzi.⁴¹

³⁹ Srov. MELICHÁREK, Tomáš. *Islám v Brně*, Pstruží: Lukáš Lhořan, 2011, str. 16-17.

⁴⁰ MELICHÁREK, Tomáš. *Islám v Brně*, Pstruží: Lukáš Lhořan, 2011, str. 19.

⁴¹ Srov. ČERVENKOVÁ, Denisa. *Islám v českých zemích*, Praha: Centrum pro studium migrace, 2009, str. 23-24.

Studenti nebyli jediní noví muslimové na českém území. Přicházeli sem i například Kurdové, Iráčané či Palestinci. Jednalo se převážně o exulanty a azylanty. Po sametové revoluci roku 1989 se situace pro muslimy výrazně proměňuje.⁴²

Hned po rozpadu svobodného Československa zakládají muslimové několik organizací, některé z nich časem dostaly právní status. „V roce 1998 bylo v ČR přibližně 600 angažovaných muslimů, přičemž desetinu z nich měli tvořit etničtí Češi a zbytek cizinci.“⁴³ Od roku 1990 do roku 1999 zaznamenala Česká republika nárůst muslimských přistěhovalců, což zapříčinilo vůbec první etablování islámu. Organizací zastřešující muslimy se stalo Ústředí muslimských obcí (ÚMO). „Mezi vzniklými organizacemi nalézáme dále Muslimskou unii, Ligu českých muslimů, Islámský svaz – klub přátel islámské kultury, Svaz muslimských studentů, Liberální muslimy nebo Islámskou komunitu českých sester. Některé z těchto organizací fungují dodnes.“⁴⁴ Islám v této dekádě nebyl víceméně předmětem žádných polemik v české společnosti, nebyl nijak medializován až například na vágní informaci ohledně arabsko-izraelského konfliktu. Pouze vyvolal diskuze ohledně výstavby mešit v Brně, Teplicích a Praze.⁴⁵

Roky 2000-2009 byly už výrazně jiné. Díky obrovské medializaci terorismu (New York 2001, Madrid 2004, Londýn 2005) v těchto letech se rychle začíná utvářet manifestní protiislámský diskurz, který představuje islám jako fundamentální proti-moderní náboženství, popírající liberální demokratické hodnoty a jako hrozbu pro společnost.

V první polovině třetí dekády, od roku 2010, do roku 2015, se islám stává veřejně diskutovaným problémem. Stává se mediálním a politickým tématem. Proti-islámská politika se stala předmětem mnoha předvolebních kampaní. Vyvolávaný strach a pocit ohrožení je na denním pořádku a prostupuje všemi sférami společnosti. Islám a převážně strach z islámu je využíván jako předmět manipulace. Vznikají politické strany v podstatě

⁴² Srov. ČERVENKOVÁ, Denisa. *Islám v českých zemích*, Praha: Centrum pro studium migrace, 2009, str. 24.

⁴³ TOPINKA, Daniel. *Muslimové v Česku*, Brno: Barrister & Principal, 2016, str. 24.

⁴⁴ TOPINKA, Daniel. *Muslimové v Česku*, Brno: Barrister & Principal, 2016, str. 24.

⁴⁵ Srov. TOPINKA, Daniel. *Muslimové v Česku*, Brno: Barrister & Principal, 2016, str. 23-25.

založené na ideje boje proti islámu, Úsvit přímé demokracie Tomia Okamury, Česká suverenita atd.⁴⁶

Významnou roli při šíření protiislámské propagandy zaujímají veškerá média a sociální sítě. Vznikají nové desinformační webové stránky, facebookové skupiny, či portály založené vyloženě na nabádání k nenávisti vůči muslimům a islámu. V podstatě ještě nikdy v historii lidstva nebyly takové možnosti k šíření vlastní myšlenky, ať už jde o myšlenku s pozitivní či negativní konotací, jako dnes. Přicházejí na výsluní debaty o zákonech zakazujících náboženské symboly islámu či tzv. šátkové aféry, které jsou diskuzemi o zákazu zahalování žen na veřejnosti nebo alespoň například na školách, či v jiných podobných zařízeních.

2.3.2. *Islám v dnešním Česku*

V současné době fungují v České republice dvě mešity a několik modlitebních center. Mešity v Praze a Brně, modlitební centra například v Plzni, Hradci Králové nebo Karlových Varech. Bohužel nejsou k dispozici konkrétní počty muslimů, objevují se pouze dvě od sebe velmi odlišná čísla, 20 000 a 10 000. K druhému zmíněnému se přiklání i Ústředí muslimských obcí (UMO). „*Velká část muslimů v Evropě jsou muslimy kulturními – islám je jejich kulturní tradice, ale nejsou nutně aktivní věřící nebo nejsou věřící vůbec.*“⁴⁷ Islám se zde mimo soustředění se na naplňování každodenních náboženských potřeb praktikujících muslimů zabývá například charitativní činností a aktivitami osvětové povahy. V Praze se muslimské bohoslužby konají v mešitě každý pátek, mešita má své dveře otevřené denně. Muslimové v Čechách mimo pravidelných modliteb dodržují i Ramadán. Centra nabízejí konzultace v nábožensko-právních záležitostech. Pražská mešita vystřídala od roku 2002 několik Imámů. Prvním byl Kamar al-Badawí, který je absolventem univerzity al-Azhar, představující jakousi pomyslnou nejvyšší mocnost islámu a zároveň se jedná o autoritu, která je výrazně liberálního směru a vede dalekosáhlé diskuze s představiteli radikálního islámu a křesťanskou či židovskou obcí.⁴⁸ Dalším Imámem byl Emir Omić, kterého v letošním roce 2019 nahradil Ukrajinec

⁴⁶ Srov. TOPINKA, Daniel. *Muslimové v Česku*, Brno: Barrister & Principal, 2016, str. 25-26.

⁴⁷ BERÁNEK, Ondřej. OSTRÁNSKÝ, Bronislav. *Stíny minaretů*, Praha: Academia, 2016, str.118.

⁴⁸ Srov. MENDEL, Miloš. OSTRÁNSKÝ, Bronislav. RATAJ, Tomáš. *Islám v srdci Evropy*, Praha: ACADEMIA, 2007, str. 408-423.

Lenoid Kušnarenko. Ten byl ovšem měsíc po svém zvolení islámskou obcí odvolán, kvůli jeho nabádání k vyzbrojení muslimů a podezření na kontakty s představiteli radikálního islámu, islamismu. Jeho funkci zatím přebíral místopředseda Vladimír Sářka, který byl ovšem před několika lety trestně stíhaný za šíření radikální islamistické knihy. Byl však zproštěn obžaloby.

2.4. Islám a křesťanství

Dvě největší světová náboženství. Náboženství, která se v dnešním světě střetávají na poli Evropy a bývají součástí identity mnoha jedinců. Islám, přicházející do Evropy versus křesťanství v Evropě po dvě tisíciletí zakořeněné. Vzájemně procházela obdobími klidu i krvavých válek. V obou náboženstvích najdeme prvky jak liberálního tak striktně fundamentálního směru. Fundamentální pojetí náboženství krásně popsal Halík: „*Fundamentalismus je choroba víry, která se chtěla opevnit ve stínech minulosti před zneklidňující složitostí života.*“⁴⁹ Jde o fenomén, vůči kterému se vymezují obě náboženství. Nyní je ono vymezení nejvíce citelné u islámu, kdy stojí proti jeho fundamentální podobě převážně vrchní zástupci univerzity al-Azhar v Káhiře, kteří jsou považováni za, obrazně řečeno, vůdce islámu, ačkoliv samozřejmě islám nemá osobu, která by jej vedla. Obě tyto mocnosti dnes nabádají k společnému dialogu a toleranci. Tento dialog by měl mít vždy své jasně dané zásady. Měl by být eticky korektní, bez manipulací, tolerantní. Člověk, který ho vede, by se měl vzdát monopolu na pravdu a měl by se vyhýbat etnocentrismu. Jak říká Halík „*K etice dialogu patří vzdát se monopolu na pravdu. Vzdát se monopolu na pravdu neznamená vzdát se pravdy, nýbrž spíše stát se pravdivějším; umět se v pokoře ponořit do hloubky pravdy, zakusit, že je hlubší, širší, dynamičtější než naše rybníčky, které jsme dosud za jedinou pravdu uznávali.*“⁵⁰ Realita je mezi věřícími ale mnohdy jiná.⁵¹

⁴⁹ HALÍK, Tomáš. *Žít s tajemstvím*, Praha: Lidové noviny, 2013, str. 37.

⁵⁰ HALÍK, Tomáš. *Žít v dialogu*, Praha: Lidové noviny, 2014, str. 19.

⁵¹ Srov. MIKULICOVÁ, Mlada. *Islám a podmaněný lid*, Salve: Arabské křesťanství, roč. 16, č. 2, 2016, str. 32-34.

Islám a křesťanství mají jisté podobnosti, například historické postavy, avšak jejich pojetí a nahlížení na ně je mnohdy velmi odlišné. Prvopočátky rozkolu mezi oběma náboženstvími sahají už do dob samého vzniku islámu. „*Islámská dogmata označila křesťanství za nedokonalý, pokažený předstupeň vlastního, konečného zjevení pravdy.*“⁵² Islám je náboženství, které neprochází takovými změnami a různým interpretacím jako křesťanství. Je statického charakteru, kdežto křesťanství podléhá dynamickému procesu. Islám je jako takový neměnný. Křesťanská Bible zase naopak čelí stále dokola novým interpretacemi a různým výkladům, dalo by se říci, že křesťanství se snaží přizpůsobit době, ve které právě je, islám nikoliv. Ovšem existují i společné body. Jedním z nich je třeba jedna ze zakladatelských postav, praotec Abraham, od něhož se vine genealogická linie a na jejímž konci stojí pro muslimy Muhammad a pro křesťany Ježíš Kristus.⁵³

Mnohdy slyšíme hlasy, upozorňující na a priori zlý a špatný charakter islámu. Ovšem musíme mít na mysli, že každé náboženství prochází vývojem, dospívá. Islám je o 600 let mladší, než křesťanství a je tedy dosti pravděpodobná pomyslná opožděnost právě o cca 600. Křesťanství v době svého šíření také používalo násilné a brutální, až nelidské taktiky. Křížácké výpravy, christianizace ve Spojených státech atd.. Zřejmě nemůžeme narýsovat linii vývoje náboženství, ale myslím, že můžeme hovořit o různých stupních, kterými si každé náboženství, dříve nebo později, musí projít. Přiložím zde citaci z knihy *Islám a budoucnost tolerance*, ve které je veden rozhovor mezi americkým spisovatelem a neurovědcem Samem Harrisem a Mádžidem Nawázem, který se snaží přesvědčit svět, převážně ten muslimský o faktu, že „*islám je náboženství, které ovládli extremisté.*“⁵⁴ Otázkou však zůstává, jak dodává dále Harris, zda zmínění extremisté nejsou představitelé právě nejčistší interpretace islámu. „*Mé upřímné stanovisko je, že islám není náboženství války, nebo míru – je to náboženství. Jeho svatá kniha stejně jako v jiných náboženstvích obsahuje části, které by mnozí lidé považovali za nesmírně problematické.*“⁵⁵

⁵² KROPÁČEK, Luboš. *Duchovní cesty islámu*, Praha: Vyšehrad, 2011, str. 227.

⁵³ Srov. KROPÁČEK, Luboš. *Duchovní cesty islámu*, Praha: Vyšehrad, 2011, str. 227 – 256.

⁵⁴ HARRIS, Sam. NAWÁZ, Mádžid. *Islám a budoucnost tolerance*, Praha: Volvox Globator, 2016, str.6.

⁵⁵ HARRIS, Sam. NAWÁZ, Mádžid. *Islám a budoucnost tolerance*, Praha: Volvox Globator, 2016, str.8.

Jak jsem zmiňoval již výše, představenstvo obou náboženství se snaží vést své věřící a svou společnost k rozumnému soužití a smysluplnému dialogu. Ze strany křesťanů byl jeden z kroků podniknut na Druhém vatikánském koncilu 28. října 1965, kde byl schválen třetí článek deklarace *Nostra Aetate*. Jednalo se o obrovský milník v dialogu těchto dvou náboženství. *Nostra Aetate* je dokument, který se zaměřuje na vztah křesťanství a nekřesťanských náboženství. Uznání ovšem nebylo ihned ze všech směrů podporováno. Jednou z nejvíce diskutovaných věcí, bylo uznání skutečnosti, že si muslimové váží mravního života. Nakonec bylo ale vše dohodnuto a článek přijat. Muslimská obec se snaží také podnikat jisté kroky k vylepšení vztahů, převážně jsou podstupovány Káhirskou univerzitou.⁵⁶

2.5. Islamofobie jako základ pro novou identitu

Česká republika se potýká s problémem ohledně určení identity jedinců. Sebeurčení v rámci státní příslušnosti je vcelku logické, ovšem nedostačující, velmi obecné. Někteří lidé sami sebe, například v zahraničí, neurčují jako občana České republiky, Čecha, ale například jako Evropana, z toho důvodu, protože příslušnost k danému státu, může být často plná negativních stereotypů, se kterými onen jedinec zásadně nesouhlasí. Identita určená příslušností k nějakému náboženství v naší sekulární společnosti má mizivé zastoupení. „*Proces sekularizace, doprovázející západní modernitu, zabraňuje, aby se Evropa dále pojímala nejen jako to křesťanstvo, ale také jako jedno křesťanstvo.*“⁵⁷ Zmiňuje ve své knize Franco Cadrini. Tudíž se nabízí otázka „Kdo vlastně jsem?“, „Kým se cítím být?“. Mnozí čeští občané nevědí kam sami sebe zařadit a česká společnost se potýká s problémem nejasnosti, ba dokonce i ztráty identity jednotlivců. Ztráta identity způsobuje i ztrátu smyslu života, ztrátu sebevědomí a pocit samoty.

Ztracených identit využívají extremistické organizace, znovu probouzející se hnutí, či politické strany, které s sebou nesou určitou ideologii. Jedinec v nich nalézá pocit začlenění a pochopení, imaginární možnost měnit svět a v neposlední řadě nabírá

⁵⁶ Srov. SLÁDEK, Karel a kol.. *Křesťanství a islám v liberálním státu: Výzvy, tradice a současnosti*, Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2011, str. 221.

⁵⁷ CARDINI, Franco. *Evropa a islám*, Praha: Lidové noviny, 2004, str. 9.

sebevědomí. U nás jsou v současné době nejpatrnější protiislámské organizace, politické strany a extremistické organizace pravicového charakteru.

Fenomén protiislámského odboje u nás prostupuje všemi sférami veřejného života. Hudbou v podání extremistické, nacionalistické, rasistické kapely Ortel, či zpěvačkou Olivíí Žižkovou, sociálními sítěmi, kde vznikají stránky a skupiny shromažďující protiislámsky smýšlející jedince, médií, výtvarným uměním, divadelními inscenacemi atd.. Jejich společným jmenovatelem je boj proti muslimskému přistěhovalectví, islámu, pocit ohrožení a ochrana českých hodnot.⁵⁸ Právě ony hodnoty jsou velmi zajímavým aspektem. Hodnoty jako křesťanství, tradice atd., dříve jednotlivcům nic moc neříkaly, nyní v propojení s ostatními prohlašují, že právě tyto jsou ty jejich hodnoty, kterými se určují a za kterými si stojí. Najednou jakoby objevují ztracenou identitu.

Islamofobie, strach a nenávisť vůči islámu, je jev, který pod sebou sdružuje spousty menších či větších organizací, facebookových skupin, fanoušků kapel, příznivců politických stran nebo přívrženců extremistických hnutí. Sdružuje je v jeden velký organismus, který nabírá svou velikostí na síle a nebezpečnosti a tím utváří podobně ideologicky smýšlející společenství. Projevy, jakými se hromadně prezentují, nejsou jen hlasité výkřiky na demonstracích a transparenty s přeškrtnými mešitami. Nalezneme zde i seriózně tvářící se publikace, psané vzdělanými lidmi. Martin Konvička, David Rath, Klára Samková, Tomio Okamura a další jsou poté jakousi modlou a autoritou pro lidi sdružující se v jednotlivých skupinách.⁵⁹ Islamofob má svou jasnou představu o islámu. „*Islamofob a islamistický radikál sdílejí přesvědčení, že ten „pravý islám“ je jen jediný, ten jejich.*“⁶⁰ Paradoxem tedy je fakt, že islamofob má s islámským radikálem, proti kterému vlastně stojí a proti kterému brojí, více společného, než by si dokázal připustit. Jeden bez druhého by také nemohli existovat, tím se na sobě stávají závislí. Ruku v ruce s nenávistí vůči všemu islámskému jde i nenávisť a odpor k Evropské unii, či NATO. Tím na sebe ono pomyslné společenství nabalí ještě více lidí a stává se z něho kolos, který hýbe celou současnou českou společností. Ve výhledu několika dalších let je tento

⁵⁸ Srov. OSTŘANSKÝ, Bronislav. *Islamofobie po česku*, Praha 3: Vyšehrad, 2018, str. 15-27.

⁵⁹ Srov. OSTŘANSKÝ, Bronislav. *Islamofobie po česku*, Praha 3: Vyšehrad, 2018, str. 33-35

⁶⁰ OSTŘANSKÝ, Bronislav. *Islamofobie po česku*, Praha 3: Vyšehrad, 2018, str.37

fenomén velmi znepokojující a může rozhodovat o směřování celé České republiky. Vítězství idejí, které hlásají uzavření hranic, opuštění Evropské unie a NATO, může v konečném důsledku znamenat pro celý stát daleko větší nebezpečí, než by kdy znamenala příchodí muslimská komunita.

Pro utváření negativní masové identity jsou tedy splněny tři zásadní podmínky, společná ideologie, společné hodnoty a jasně definovaný nepřítel, proti kterému stojíme. To dává za vznik nové formě identity. Můžeme tedy říci, že se snažíme svou identitu upevňovat skrze prožívání situace my a oni, identitu vytváříme odlišováním se od něčeho, čím rozhodně nechceme být. Tím se nám zužuje výběr a vyrůstá nám „to co jsem“. Skrze vědomí toho, kým nebo čím být nechceme, zjišťujeme, kdo vlastně jsme.

2.6. Publikace a priori antiislámského charakteru

V této části nastíním, o čem pojednávají tři publikace, které jsou a priori protiislámského charakteru. Všichni tři autoři těchto knih jsou vysokoškolsky vzdělaní lidé, žijící ve velkých městech a přesto publikují knihy výrazně rasistického, xenofobního, fiktivního a nenávislného charakteru. Důvodů, které je k tomu vedou, může být hned několik. Buď jsou opravdu z nějakého důvodu, např. velmi negativní osobní zkušenosti, velkými odpůrci islámu a muslimů, či jim tyto publikace jejich chování a působení ve veřejné sféře slouží jako nástroj k udržení nebo získání moci, způsobem, který rozhodně není eticky korektní. Konkrétně tyhle publikace jsem vybral k analýze hned z několika důvodů. Jak výše zmiňuji, jsou napsány vysokoškolsky vzdělanými lidmi. Každý ze spisovatelů se pracovně věnuje jinému oboru. Samotné publikace jsou rozdílného charakteru. *Řád* je psán formou prozaického románu, *Sex, drogy a islám* předkládá soubor výroků Martina Konvičky a *Proč islám nesmí do Česka* je rozhovorem o životní cestě Samkové a o utváření jejího názoru na muslimy a islám celkově.

2.6.1. David Rath – Řád

Hned první pohlednutí na několik začátečních stránek této publikace člověka zarazí. Na nich Rath sám sebe přirovnává k velkému člověku, spisovateli, který zásadním způsobem ovlivnil naše dějiny, Karlu Čapkoví. „*O některých věcech mluvíme a píšeme především*

proto, aby se nikdy nestaly.“⁶¹ Takto zní první věta knihy. Přirovnává své dílo k dílům jako je Bílá nemoc či Válka s mloky. Předem také upozorňuje, na neočekávanost jakéhokoliv úspěchu. Jako motto navíc uvádí citaci z Bible ohledně pomíjivosti.

V knize se ocitáme v Evropě z většinové části zaplavené islámem, koncem 21. století. Naše sousední země Německo, je zde Německou islámskou republikou, která se snaží uskutečnit poslední útok k ovládnutí celé Evropy. Hlavním hrdinou je zde Čech, vlastnící firmu se zbraněmi. Česká republika je jednou z hrstky zemí, která ubránila svůj sekulární charakter. Díky firmě na výrobu zbraní se hlavní hrdina dostává do řádu, který bojuje proti radikálnímu islámu. Dostává se do mnoha měst, která jsou razantně proměněna, pod tíhou autoritářského režimu. Postupně se setkává s členkami řádu Monikou a Miriam, s oběma má sexuální vztah. V díle je enormně vyvyšován luxus islámských paláců, sídel a hostin. Ženy jsou zde popisovány až slizkým způsobem, velmi často se sexuálním podtextem. Michael s Miriam a celým řádem v konečném důsledku vyvraždí vůdce Německé islámské republiky a svrhnou autoritářský režim a nastolí anti-utopistickou vládu. Na úplný závěr si spolu předčítají Machiavelliho Vladaře.

V knize se objevuje mnoho výroků nelichotivého charakteru, směřujících na muslimy a islám. Zde cituji jeden, který hovoří jasně. Nachází se v pasáži, kdy hlavní hrdina Michael prochází hlavním městem Německé islámské republiky. „*Rozmnožování je to jediné, co zvládají naprosto dokonale a na výbornou, blesklo mu hlavou.*“⁶²

Kniha oplývá mnoha nesmyslnými informacemi, předsudky, xenofobií, rasistickými prvky a falešnými stereotypy. Pokud bychom odmyslely všechny negativní aspekty knížky, bohužel ani tak není kniha kvalitním literárním dílem. Jedná se o velmi nedobře a nezajímavě zpracovaný román. Čtenář není v napětí z následujícího, poněvadž následující přijde naprosto dle očekávání a vždy je podobné nějakému úryvku už dříve vydané publikace. Některá knihkupectví dokonce odmítají knihu prodávat.

⁶¹ RATH, David. *Řád*, Praha: Ottovo nakladatelství, 2017, str. 3.

⁶² RATH, David. *Řád*, Praha: Ottovo nakladatelství, 2017, str. 120.

2.6.2. Martin Konvička – Sex, drogy a islám

Konvičkova kniha je spíše souborem článků publikovaných na internetu, přepsaných do publikace, než oficiální knihou. Forma a způsob jakým je napsána tomu alespoň napovídá. Autor sám sebe představuje jako multikulturalistu a biologa.

Konvička je v první řadě biolog a tudíž se snaží pochopit islám skrze tuto disciplínu. Podotýká, že přestože je biolog, dokáže islámu porozumět daleko lépe, než islamologové nebo orientalisté. Svoje tvrzení dokládá vysvětlením, kde uvádí podobnost islámu a superviru. Supervirus, jak říká, je systém memů spolupracujících na vlastním setrvání a šíření. Dále rozvádí problematiku konverze některých českých občanů k islámu a uvádí sexualitu jako jednu z hlavních motivací. Post muže jako alfasamce v islámské společnosti je prý tím, co muže toužící po dominanci láká ke konverzi. Odvolává se přitom i na Freuda a jeho teorii o zásadním vlivu sexuality v našem podvědomí. Lákadlem pro muže je dle něho polygamie, panenství žen a jednoduchost, ba dokonce nepotřebnost jakékoliv aktivity při výběru partnerky, protože v islámském světě bývají partnerky přidělovány.

Pro představu o náladě knihy uvádím citaci: „*Důsledkem islámského vítězství by tedy bylo, v horizontu několika málo generací, lidstvo přemnožené, sexuálně frustrované, degenerované, neznající vlastní minulost a neschopné tvůrčího vývoje, kruté, zničivší si životní prostředí, utápějící se v sektářském násilí a poddajně zblblé.*“⁶³

2.6.3. Klára Samková – Proč islám nesmí do Česka

Klára Samková, právnička, hájí práva a zastává se romské minority. Velmi překvapující je i proto její postoj vůči islámu. V poslanecké sněmovně se vyjadřovala proti islámu tak silně, až donutila tureckého velvyslance k odchodu. Kniha má dvě části, v první je veden rozhovor, kdy Svatopluk Štefl pokládá Kláře Samkové otázky a v druhé, jsou vybrány texty z dřívějších dob.

V knize Samková vysvětluje svůj postoj a předkládá informace o své cestě, po které k tomuto negativnímu postoji došla. Mnohokrát se zde odvolává na křesťanskou tradici a

⁶³ KONVIČKA, Martin. *Sex, drogy a islám*. Pstruží: Lukáš Lhoťan, 2014, str. 70.

cituje z Bible. Několikrát v knize nacházíme důrazné sdělení, že islám není náboženstvím, nýbrž společensko-politickou ideologií, která se snaží ovládnout každou sféru života společnosti a jednotlivce. Všechny snahy o integraci muslim považuje za silnou utopii, vzhledem k jejich fundamentalistické nátuře, kterou mají zakořeněnou uvnitř sebe. Zmiňuje největší oběť muslimského konání, kterou jsou muslimové sami. Dle Samkové vyrůstají v prostředí, které už od jejich narození deformuje jejich duši a mysl.

Pro představu zde uvedu znovu citaci z knihy: *„Zatím to vypadá, že muslimové nechtějí se zbytkem nemuslimského světa mírumilovně sdílet tuto planetu. Jejich teroristické činy, halasně deklarované a páchané ve jménu islámu ukazují na to, že nemají zájem o bratrství mezi národy a mezi lidmi“*⁶⁴

V knize Samkové, na rozdíl od Rathova románu, můžeme najít i fakty, které jsou reálné a mají reálný základ. Nelze jí upřít alespoň minimální informovanost o problematice, i přesto je kniha orientovaná převážně protiislámsky.

2.6.4. Shrnutí

Všechny tři knihy mají společného jmenovatele, protiislámskou tematiku. Všichni tři spisovatelé těchto publikací v naší kultuře vnímají jako důležité skutečnosti, které jsou jí vlastní, ovšem nikoliv tak podstatné. Naopak podstatné znaky naší kultury, jimiž je například folklór, lidová slovesnost, básnické sbírky českých autorů a jiná literární díla či strhující hudební počiny jakými jsou například skladby Antonína Dvořáka nebo z dob dřívějších Plastic People of the Universe a jim podobných nenalezneme v žádném z jejich vysvětlení, co dělá naši kulturu jedinečnou, čím je určující a co jsou ty hodnoty, na které můžeme být právem hrdí.

⁶⁴ SAMKOVÁ, Klára. *Proč islám nesmí do Česka*, Praha: Bondy, 2016, str.183.

3. Praktická část

Hlavní výzkumná otázka: **Ovlivňuje výše dosaženého vzdělání a místo života respondentů a priori jejich vnímání islámu?**

3.1. Metodologie kvalitativního výzkumu

Pro tuto bakalářskou práci bylo zvoleno kvalitativní dotazování, to tvoří jednu z hlavních metod pro sběr dat v empirickém výzkumu.⁶⁵ Kvalitativní dotazování má mnoho možností, jak může být vedeno, interview s návodem, skupinový rozhovor nebo například narativní rozhovor. Z nabízeného, byl vybrán řízený strukturovaný rozhovor, interview.⁶⁶ Jeho úkolem je získávání názorů a myšlenkových tendencí respondentů, které souvisejí s jejich dosavadní životní zkušeností. Interview má samozřejmě i svá úskalí. Výsledek může být ovlivněn mnoha okolnostmi. Osobností tazatele, místem a časem nebo špatnou volbou otázek. Otázky by měli být kladeny co nejvíce srozumitelně.

3.2. Profily respondentů

3.2.1. Adam

Respondent Adam se narodil roku 1996 v Králíkách. Do úplné rodiny, která je úplnou dodnes. Má dva sourozence, oba jsou středoškolsky vzdělaní, starší bratr již pracuje, mladší sestra je v prvním ročníku vysoké školy. V Králíkách chodil na základní školu, poté přešel na gymnázium do Ústí nad Orlicí, kde úspěšně odmaturoval. Jeho hlavním zájmem, jak sám s velkým nadšením říká, jsou automobily, vesmír a vše týkající se tohoto tématu, proto také nyní chodí na ČVUT v Praze, Letadlová a kosmická technika. Od nástupu na vysokou školu bydlí na kolejích Hvězda, kde se často setkává se studenty ze zahraničí. Sám o sobě tvrdí, že je introvert, ačkoliv má kolem sebe mnoho přátel, nikdy nebyl člověkem, který by byl rád středem pozornosti. Rád cestuje, ovšem nikdy nevyjel bez podpory cestovní kanceláře, sám říká, že jezdí rád pouze do turistických resortů, zažít si všední život a mít přímý kontakt s tamními obyvateli ho neláká.

⁶⁵ Srov. HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: Základní teorie, metody a aplikace*, Praha: Portál, 2016, str. 168.

⁶⁶ Srov. HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: Základní teorie, metody a aplikace*, Praha: Portál, 2016, str. 166.

S Adamem byl rozhovor velmi příjemný, jako respondentu jsem si vybral zrovna jeho z toho důvodu, jelikož je kamarádem mého bratra, který žije právě v Králíkách. Králíky leží jak na hranicích s Polskem, tak zároveň na hranicích Čech a Moravy. Jde o malé město do 5000 obyvatel, převážně průmyslového typu. Rozhovor probíhal na neutrálním území příjemné kavárny, právě v Králíkách, kam jsem za Adamem dojel. Setkání jsme sjednali na 10 hodinu ránní, v tuto dobu v oné kavárně nebývá mnoho lidí a chtěl jsem, aby se Adam cítil komfortně a nebál se mluvit otevřeně. Odpověděl mi s nadšením na všechny otázky, s žádnou neměl problém, chápal, na co se ho ptám.

3.2.2. Petra

Petra se narodila v roce 1995 v Hradci Králové, kde žije dodnes. Vyrůstala v úplné, doktorské rodině jako jedináček, jak sama říká, byla celkem rozmazlované dítě. Chodila na Základní školu Josefa Gočára, poté studovala cestovní ruch na soukromé střední škole Academia Mercurii v Náchodě, kam každý den dojížděla. Již před střední školou ji velmi bavily jazyky a chtěla se od mala v tomto směru realizovat. Chodí na Univerzitu Hradec Králové obor Management cestovního ruchu. Petra je velmi ambiciózní, skromná a přátelská žena. Velmi často přichází do styku se zahraničními studenty, je členem skupiny, která zajišťuje první kontakt s městem pro studenty UHK, kteří přijíždějí v rámci programu Erasmus. Také pracovala brigádně v agentuře ForStudent. Agentura se věnuje pomoci studentům Univerzity Karlovy, zajišťuje povolení k pobytu a studiu pro studenty převážně z blízkého východu. Ráda cestuje, převážně bez cestovní agentury, jak říká, ráda si zažije každodenní život tamních obyvatel.

S Petrou jsme se setkali také v kavárně, již kvůli dříve zmiňovanému neutrálnímu území a také v čas, kdy tam nebývá mnoho lidí. S Petrou ze znám skrze právě onu agenturu, kde jsem také nějakou dobu pracoval. Petra prokládala své odpovědi dlouhými historkami z cest, byla velmi zapálená do celého tématu, které i jí osobně zajímá. Hradec Králové je velkým městem, se spoustou možností trávení volného času a pestrým pracovním trhem. Studenti mají velkou možnost seznámit se napříč kulturami, je zde velké procento zahraničních studentů.

3.2.3. *Milan*

Milan je narozen roku 1957. Jeho rodiče se rozvedli, když mu bylo 10 let, má jednu sestru, ta je již také v důchodu. Chodil na základní školu v Hradci Králové, poté nastoupil na učiliště v téže městě, obor soustružník. Se ženou se v roce 1970 přestěhoval do Librantic, kde žije dodnes. Milan se vášnivě zabývá historií, převážně druhou světovou válkou, čte knihy, sbírá a lepí modely. Jak sám říká: „Bydlel jsem na slezským víš co a tam prostě byla za mejch mladejch let rozdělená oblast. Byli jsme tam dvě party, který proti sobě vedli takový ty klasický dětský války, no a pak tu byla parta stejně starejch cikánů. No to víš, že proti těm jsme se vždycky spolčovali.“ Už z této věty jsem vyvodil, že zřejmě nebude úplně otevřený k odlišnostem.

S Milanem jsem vedl rozhovor v malé kavárně v Hradci Králové. Čas jsme předem stanovili na ráno, vše proběhlo v pořádku. Milan věděl, na co se ho ptám, nepotřeboval přesnější výklad. K mému překvapení ani zde nedošlo k nějakému odmítavému postoji při zodpovídání otázek. Milan je rodinný známý, tudíž rozhovor probíhal v přátelské atmosféře.

3.2.4. *Michal*

Michal se narodil roku 1970 v Opavě. Vyrůstal v úplné rodině, má jednoho mladšího bratra, který pracuje ve stejné firmě na obdobné pozici jako Michal. Chodil na Základní školu Kravaře. Po základní škole směřoval na učiliště, kde se vyučil na obráběče kovů. Hned po škole začal pracovat ve firmě, kde je zaměstnán dodnes. Jeho velkou zálibou jsou automobily a motorky, je to takový domácí kutil. Při rozhovoru jsem se dozvěděl, že je Michal velkým fanouškem kapely Ortel, která je odsuzována pro své rasistické a nacisticky orientované texty. Michal ovšem na první pohled vypadá jako naprosto normální člověk, bez jakýchkoli náznaků sympatie k nenávisným ideologiím.

S Michalem jsem prováděl rozhovor v kavárně v Opavě. Zprvu jsem se obával toho, aby nebyla kavárna zaplněná lidmi, protože Michal neměl čas jindy než po čtvrté hodině odpoledne, ale naštěstí jsme chytli čas, kdy byla obsazená asi jen 3 místa. Michal se ovšem vyjádřil tak, že i kdyby byla plná, nevadilo by mu o těchto věcech mluvit otevřeně. Několik otázek jsem mu musel podrobněji vysvětlit, ale poté probíhalo vše v pořádku. Po informaci ohledně kapely Ortel, která přišla vcelku brzy po začátku rozhovoru, jsem se

obával toho, že mu některé otázky budou nepříjemné a odmítne je zodpovědět, ovšem to se nekonalo, Michal odpověděl na vše. Po každé citlivější otázce mne konfrontoval s tím, jaký na danou věc mám názor já, když studuji „ty transkulturní věci“. Michalovi jsem svůj názor na věci zodpověděl, ovšem až po konci celého rozhovoru, z toho důvodu, abych nijak neovlivňoval jeho vývoj. Musím říci, že k mému překvapení jsme vedli dlouhý zajímavý rozhovor, který nás oba rozhodně obohatil. Michal je strýcem mého kamaráda z Opavy, který mi s ním domluvil setkání.

3.2.5. Alžběta

Alžběta se narodila roku 1948. Její rodiče spolu byli celý život, nemá žádné sourozence. V současné době je již v důchodu. Celý život žije v Praze. Základní školu vystudovala v Praze na Vinohradech. Jak mi sama o sobě řekla, už zde byla velmi nadaná na čísla, proto ji rodiče poslali studovat ekonomickou střední školu. Po střední škole začala pracovat jako účetní ve firmě Koh-i-noor. Po rodičích zdědila chalupu, kam odmalička jezdila, ta ji zůstala dodnes a práce kolem chalupy na zahradě je její velikou vášní. Když je doma v Praze, ráda chodí se svými přáteli na kávu, je členkou několika skupin, zabývajících se například psaním prózy atd..

Alžběta mi sama navrhla setkání v její oblíbené kavárně, byl jsem za to velmi rád, je to prostředí kde se cítí dobře, je na něj zvyklá. Vzhledem k tomu, že je v důchodu, nebyl problém zvolit brzký čas setkání. Ihned po tom, co jsem ji představil můj studovaný obor, zmínila, že se v práci setkávala s mnoha lidmi jiných národností a je tomu ráda, protože se od nich naučila spoustu zajímavých a inspirativních věcí. Jedna její přítelkyně, se kterou se shodou okolností seznámila právě v práci a jejich přátelství je i po letech pevné a zdravé, pochází z Nizozemí. Alžběta prokládala otázky historkami ze svého života, které byly často velmi zajímavé. Musím se přiznat, že mne až překvapila její orientace v dnešním světě a otázky, které sem ji pokládal, zodpovídala velmi moudře. Alžběta je babičkou mé kamarádky z Prahy. Často ji potkávám, ale nikdy jsem se s ní na takovéto témata nebavil, proto mne celý rozhovor opravdu překvapil.

3.2.6. Andrea

Andrea je narozena roku 1975. Její rodiče se rozvedli, když jí bylo 21 let, má dva mladší bratry, jeden je vyučený truhlář, druhý má maturitu z ekonomické střední školy.

V Černilově, kde žije od narození, chodila i na základní školu. Poté nastoupila na Střední školu Antonína Zápotockého, dnes stavební, obor pozemní stavitelství. Vzhledem ke své práci, pracuje jako obchodní zástupkyně stavební firmy, se setkává se spoustou lidí ze zahraničí. Její největší zálibou je čtení a psaní knih, zároveň se velmi ráda věnuje výrobě šperků ze dřeva.

Andrea je kolegyní mé matky a také matkou mé velmi dobré kamarádky. Vzhledem k tomu, že je velmi pracovně vytížená, má i druhou práci v Černilově, jsem nemohl k rozhovoru volit neutrální území, dotazování proběhlo u ní doma. Andree jsem musel některé otázky trochu konkretizovat a párkrát uvést příklad, pro detailnější pochopení, ovšem po vysvětlení odpovídala bez problémů. Byla velmi vstřícná a otevřeně mluvila o věcech, které by některým lidem mohli být nepříjemné.

3.2.7. Abdul Karim

Abdul se narodil roku 1993 v hlavním městě Súdánu, Chartúm. Jeho rodina žije v Chartúmu, má dva bratry. Studuje medicínu na Karlově univerzitě v Hradci Králové, je v pátém ročníku. Rád by se stal doktorem a vrátil se zpět do své země, kde by pomáhal zlepšit životní situaci jak své rodině, tak lidem kolem, protože jak sám říká, úroveň zdravotnictví je v Súdánu na velmi nízké úrovni. Mezi jeho hlavní zájmy patří četba knih a hudba. Domů se vrací pouze jednou ročně, je pro něho časově náročné získat časově omezené povolení k odletu domů a navrácení se zpět do ČR.

Setkání proběhlo také na neutrálním území malé hradecké kavárny, v ranních hodinách. Abdula jsem si vybral záměrně z toho důvodu, abych udělal rozhovor s někým, kdo zažívá vnímání islámu a muslimů v ČR na vlastní kůži. Celý rozhovor jsem vedl v češtině, Abdul umí česky velmi obstojně. Otázky jsem uzpůsobil a volil samozřejmě jiné, než pro české účastníky, zaměřoval sem se na jeho osobní zkušenost. Tento rozhovor byl pro mne ze všech nejzajímavější a osobně nejpřínosnější. Abdul je velmi přátelský člověk, nebál se mluvit o všech stránkách života zde. Abdula znám právě díky mé brigádě v agentuře ForStudent, byl jedním ze studentů, kterým jsem pomáhal se zabydlováním v Hradci Králové a hned jsme si lidsky sedli, i díky společným zájmům.

3.3. Výzkumné otázky a odpovědi jednotlivých respondentů:

1) Koupil/a jste si někdy kebab?

Shrnutí: Tato otázka byla volena s lehkou nadsázkou a také kvůli správnému postupu při tvorbě strukturovaného dotazování, kdy je důležité nezačínat hned otázkami, týkajícími se přímo stěžejního tématu. Ovšem i tato otázka nám dává vcelku zajímavé poznatky. První dva respondenti, Adam a Petra, s lehkým úsměvem na rtu poznamenali podobnou odpověď „*Když jdu ze školy a nemám čas na oběd, skočím si na kebab*“, respondenti v důchodovém věku se shodovali v odpovědi, že mají radši českou kuchyni a „*tyhle novinky*“ ani nezkoušejí. Zpětně nejzajímavější odpovědí, byla odpověď Michala „*Hele je to levný a rychlý jídlo. Navíc ho máme s chlapama hned za rohem firmy, takže je to nejlepší možná volba a navíc je to i dobrý.*“

2) Žije ve vašem městě/vesnici nějaký muslim/ka? Pokud ne, setkal/a jste se někdy s muslimem/muslimkou?

Shrnutí: Oba dva vysokoškolští respondenti mají s muslimy nějakou osobní zkušenost, převážně dobrou. U této otázky už můžeme spatřovat určitou nevoli k muslimskému obyvatelstvu ze strany vyučených respondentů. U jednoho začínáme pozorovat vliv médií na jeho smýšlení. Středoškolsky vzdělané respondentky se v podstatě ve svém názoru shodují. Pro další postup v práci, zde máme dvě podstatné odpovědi. Odpověď Michala „*V Opavě nějaký černý jsou, ale v Kravařích díky Bohu ne, to bych nedal. Se divím, že si v tý Opavě ještě nestavěj mešitu. Nikdy sem z žádným z nich nemluvil, ani by mě to nenapadlo, nikdy nevíš, co ti udělaj, vždyť to je každý den v televizi nebo na internetu, minimálně jedno napadení muslimákem.*“ Ne jen již zmiňovaný vliv médií, ale i minimální osobní zkušenost s muslimy je to, co vytváří Michalovo smýšlení o této problematice. Oproti tomu zde ocituji odpověď Adama. „*Tady v Králíkách, odkud pocházím ne, ale setkal sem se s muslimy v Praze na kolejích. Měli jsme tam takovou partu, byli tam i kluci z Turecka, což byli muslimové, všechno bylo v pohodě, rozuměli jsme si.*“ Díky jeho studiím v Praze má Adam možnost osobní zkušenosti s muslimy. Kdyby osobní zkušenost neměl a zůstal v malém městě, je pravděpodobné, že by jeho postoje k muslimům vypadaly úplně jinak.

3) Myslíte si, že muslimové/islám mohou naší společnosti přinést, přináší nějaká pozitiva?

Shrnutí: Adam hodnotí pozitiva myslím převážně dle své osobní zkušenosti z oboru, ve kterém se pohybuje. U Petry je zřejmá orientace ve světě a v kulturách. Vidí velká pozitiva převážně v muslimském pojetí rodinných vztahů a vazeb. Cituji odpověď. *„Jasně, kladou třeba velký důraz na rodinu a vazby. Naopak tady se společnost hrozně individualizuje. Vždycky je nějaký přínos, pokud se setkají dvě kultury.“* Vyučení respondenti mají velmi krajně negativní názor, odmítají jakýkoliv přínos a spíše upozorňují na negativa, která s islámskou kulturou přichází. Středoškolsky vzdělané respondentky se shodují na tom, že nějaká pozitiva určitě jsou.

4) Nyní se zeptám na pravý opak, přináší nebo mohou muslimové přinést nějaká negativa?

Shrnutí: U negativ skoro v každé odpovědi zaznívá fenomén terorismu a různých aspektů spojených s islámskou tradicí. Strach z kultury, která bývá v médiích často prezentována jako čistě negativní, je u nás značný. I vysokoškolsky a kulturně vzdělaná Petra podotýká určité obavy z různých fenoménů. Velkou roli v šíření onoho strachu hrají právě média a politické strany využívající této situace ve svůj populistický prospěch. Zajímavá byla odpověď Adama, který upozornil na problematiku rozpadu a stratifikace naší společnosti způsobenou celou situací okolo islámu. *„Negativa vidím převážně v proměně společnosti. Víš co, teď s tou migrační krizí a vším, se u nás začínají tvořit různé extremistický skupiny a strany, což rozhodně není dobře. Není to přímo vina muslimů, ale souvisí to s celou situací.“* Extremistické organizace jsou velkým nově vznikajícím nebezpečím. Lidé, kteří doposud nebyli schopni jakéhokoliv sebeurčení, najednou dostávají novou možnost být součástí něčeho, co s sebou nese velmi nebezpečnou a manipulativní ideologii.

5) Víte o českých muslimských centrech? Zda jsou, kde jsou? Kolik je zhruba muslimů u nás?

Shrnutí: V této otázce se nám odhaluje nedostatečná informovanost ohledně muslimské problematiky a komunity. Většina respondentů ví alespoň o nějakých centrech, ovšem počet muslimů netipnul nikdo z dotazovaných. Z Michalovi odpovědi je znovu vidět vliv médií na utváření názorů. „*Vím o tom v Praze, dělal tam rozhovory nějaký kluk na streamu, viděl sem nějaký díl. Je jich tu víc než by mělo.*“

6) Souhlasíte s výstavbou mešit v některých velkých českých městech?

Shrnutí: Tato otázka pro respondenty byla jednou z nejvíce problematických. Dlouho váhali a nevěděli jak odpovědět. Nejvíce mě právě zde zarazila odpověď Michala. „*Nesouhlasím, jak to zpívá Ortel, my jim tam taky nestavíme kostely!*“ Do této chvíle jsem netušil, že je fanouškem kapely Ortel, která výrazně ve svých textech hlásá nacistické a rasistické ideje. Navíc závěr Michalovi odpovědi, ohledně výstavby kostelů v muslimských zemích je častým argumentem českých občanů. V sekulárním státě, jakým Česká republika je, tento fakt minimálně zaráží. Andrea v této otázce nezapřela svůj pracovní obor a odpověděla tak, jak se od člověka pohybujícího se ve stavebním odvětví, dalo očekávat.

7) Co si vybavíte, když se řekne islám?

Shrnutí: Většina respondentů si pod pojmem islám představí pouze náboženství. Pouze Petra správně podotkla, že se jedná i o jakýsi styl života. Michal a Milan mají ke slovu islám a priori negativní postoj. Cítuji Michalovu odpověď. „*Zlou a špatnou ideologii! Teroristy, uzurpátory a lidi, který nám a našim dětem budou brát práci a lepší budoucnost.*“ V ní spatřujeme i strach o dostatek pracovních míst pro české občany, který je také součástí polemik české společnosti v současné době.

8) Slyšeli jste někdy o rozdílu mezi islámem a islamismem?

Shrnutí: V celé České republice je informovanost o tomto rozdílu na velmi nízké úrovni. Rozdíl v těchto pojmech není často brán na zřetel ani v médiích. Převážně negativní odpovědi mne v tomto případě nezaskočily, v podstatě jsem je i takové očekával. I vysokoškolsky vzdělaný Adam, u kterého by člověk čekal široký přehled ve světovém dění a informovanost o těchto základních faktech, odpovídá záporně. „*Ne, nevím, o islamismu jsem myslím neslyšel.*“ Je zřejmé, že jeho neinformovanost způsobuje studium na technické fakultě, studenti z humanitních věd by, věřím, odpovídali jinak.

9) Zjišťovali jste si někdy o islámu více? Četba Koránu, vyhledávání na internetu atd.?

Shrnutí: Překvapila mne zde hlavně odpověď Alžběty. To, že je křesťanka jsem do této doby nevěděl a nějakým způsobem se mi tím spojily její předchozí odpovědi. Stále více mne zde po přečtení všech odpovědí začíná napadat, jak obrovský vliv ona média a politika mají na to, jak lidé islám a vůbec vše okolo sebe vnímají. Opět cituji odpověď Michala. „*Ne, nemám potřebu si o tom ještě něco hledat. Už z televize a z internetu člověk vidí, že je to špatný.*“ Rád bych zde citoval i odpověď druhého vyučeného respondenta Milana. „*Občas se něco objevilo v knížkách, který čtu. Ale nikdy jsem tomu nevěnoval pozornost, nemám důvod, nechci.*“ V české společnosti převládá vůči islámu negativní a odmítavá nálada, s tím souvisí i nechuť získávat jakékoliv nové informace či se o problematiku islámu vůbec zajímat.

10) Jak vnímáte zahalování žen na veřejnosti? Je to pro vás nepřijemné?

Shrnutí: Zde mne odpovědi překvapily, hlavně kvůli tomu, že jsou v podstatě, až na odpověď Michala kladného charakteru. I respondent Milan se nevyjádřil něčím a priori negativním. „*Doma at' si tak chodí, ale na veřejnosti bych to zakáزال. Minimálně na školách a v nemocnicích.*“ Problematika zobrazování a užívání náboženských symbolů na veřejných místech je v současné době velmi diskutovanou věcí na české ale i celosvětové politické scéně. Problémem je převážně plošnost tohoto zákazu, kdy by museli být zakázány i křesťanské symboly. Kdyby nebyly, byla

by situace brána jako diskriminace islámského náboženství. Zajímavá je též poznámka Alžběty ohledně hygienického aspektu věci.

11) Jak byste zareagoval/a, pokud by přišel k vašemu dítěti do třídy muslimský spolužák? Nový učitel, který je muslim? Kdyby si vaše dítě našlo partnera/partnerku, který je muslim/muslimka?

Shrnutí: V těchto odpovědích můžeme vidět jeden velmi důležitý fakt. Pokud se muslimové sami snaží začlenit do běžného chodu společnosti, děti chodí do školy, rodiče do práce, jsou daleko lépe přijímáni. Cituji odpověď Milana. *„Když moje děti chodili do školy, chodili maximálně s cikánama. Ale nevadilo mi to a asi bych byl v pohodě i s tím, kdyby chodily do třídy s muslimem. Když chodí do školy, znamená to, že chtějí něco dělat, aby sem zapadli. Jako partnera bych ale svezm dětem muslima nedovolil. Holce už vůbec ne, podle toho jak tam zacházej se ženskejma.“* Co se týče otázky muslimských spolužáků a učitelů, postoje jsou víceméně pozitivní. Otázka ohledně partnerů pro děti respondentů je už více problematická. Cituji odpověď Alžběty, která doposud vystupovala směrem k muslimské komunitě a islámu pozitivně. *„S mojí dcerou chodil do školy na gymnasium jeden kluk, co se jeho rodiče přistěhovali do Prahy z Iráku. Nikdy s ním nebyli žádné problémy, takže mi to nepřišlo nijak špatné. Ohledně učitele, v dnešní době je podle mého názoru, velmi málo dobrých učitelů, tudíž pokud by byl kvalitní, proč ne. A s tím partnerem, to si nejsem jistá. Bála bych se, aby moje dcera nebyla nějak doma omezována od muslima, přeci jen jejich tradice jsou v přístupu k ženám trochu jiné.“* Aspekty spojené s manželským životem v islámu jsou pro Čechy mnohdy nepochopitelné a v našem prostředí dokonce nemyslitelné.

12) Současný stav naší politické situace je v pohledu na otázku migrace a islámu v českých vcelku rozpolcený, jak tuto situaci vnímáte?

Shrnutí: Jasně zde vidíme rozklad české společnosti na dva tábory. Zmiňované politické strany uměle vytvářejí dvě strany jdoucí proti sobě názory, demonstracemi a bohužel, v dnešní době se dostáváme do tzv. peak pointu, kdy je situace velmi kritická a chybí kousek k jejímu vyhocení, které může mít dalekosáhlé následky. Na jedné straně vyjádření podpory těmto stranám a politickým osobnostem od Michala. *„To je. Nechápu ty sluníčkáře, co by sem brali všechny. Souhlasím se zavřením hranic*

a s nulovým přijímáním, to by vyřešilo všechno.“ Otázku Michal vzal rovnou z pohledu oněch politických stran vyjadřujících se k islámské problematice s negativní konotací. Naproti tomu odpověď Alžběty. „Myslím, že některé strany akorát rozkládají naši společnost. Vytváří strach, který ani být nemusí a to od sebe odděluje lidi v Čechách, což samozřejmě není dobře.“ Alžběta zde zachycuje velmi podstatnou věc. Politické strany v dnešní době spíše rozdělují společnost, ačkoliv jejich úkolem by měl být opak. Manipulace se strachem je něco, co rozhodně není eticky správně a politická etika by měla nějakým důraznějším způsobem tento problém podchycovat.

13) Odkud čerpáte informace? Obecně, ne jen o migrační krizi, muslimech, terorismu...

Shrnutí: V odpovědích vidíme převážně zdroje, obsahující nemalé procento dezinformací. Zdroje mající takovýto nebo dokonce lživý obsah, jsou myslím velkým problémem naší společnosti a uměle utváří v lidech strach, nenávisť, nejistoty... Bohužel problém týkající se věrohodnosti získávaných informací je spíše individuálního rázu. Každý má stejné možnosti a je pouze na něm jak jich využívá. Samozřejmě je děsivým faktem, že právě ty nejčtenější, nejprohlíženější a nejpopulárnější média u nás předkládají často pochybné a nepodložené informace. Jako důkaz mého tvrzení zde překládám odpověď respondentek se stejným stupněm dosaženého vzdělání. První odpověď Alžběty. *„Snažím se číst kvalitní tiskoviny. Kupuji si Reflex nebo Hospodářské noviny. Samozřejmě taky někdy kouknu na zprávy v televizi, ale hodně věcí zde člověk musí brát s rezervou.“* Vidíme v ní zájem o dění ve světě a četbu kvalitních ověřených médií. Druhou odpovědí je odpověď Andrey. *„Vím, že to není úplně ideální, ale čtu třeba zprávy na seznamu, občas si taky koupím Blesk. Jsou to nejjednodušeji dostupné informace. Je potřeba si ale udělat svůj vlastní obrázek na věc a ne čerpat jen to co člověk prvoplánově dostane.“*

14) Ověřujete si věrohodnost informací? Pokud ano, jakým způsobem?

Shrnutí: Vidíme, že věrohodnost informací není pro většinu respondentů nutností. Snaží si utvářet, jak několikrát zmiňují, vlastní úsudek. Ten může být ale často ovlivněn vlastním přesvědčením a sociální bublinou, ve které se člověk pohybuje. To nám vytváří cyklus, ze kterého je velmi těžké dostat se ven. Cituji odpověď Michala. *„Nemám úplně čas se ještě pátrat dodatečně po informacích. Udělám si o těch informacích vlastní obrázek.“* Z předchozích odpovědí je vidět, v jaké sféře názorů se Michal pohybuje a je tedy jasné, jakým směrem bude onen zmíněný „vlastní obrázek“ směřovat.

15) Víte o některých protiislámských hnutích, organizacích, či osobnostech vystupujícím proti islámu? Jak na ně pohlížíte?

Shrnutí: Z odpovědí respondentů lze usoudit, že extremistické strany mezi nimi nejsou příliš vítané a podporované, tedy až na Michala, který mě svou odpovědí zaskočil. *„Vím o nějakých. Snažíme se bránit naši zem a naše lidi, to přeci není špatný ne?.“* Tím, že nemluvil jako o „těch“ členech ale jako o „nás“, můžeme vytušit, že je pravděpodobně členem nějaké organizace. Respondent Milan byl celou dobu výrazně protiislámský, v otázce extremismu je ovšem skeptický. Jeho postoj je zřejmě ovlivněn jeho orientací v historii a povědomí o tom, jak některé extremistické skupiny v dřívějších dobách působily. Cituji zde i odpověď Andrey. *„Bohužel jsou jak osobnosti, tak organizace směřované tímto směrem v dnešní době silnější a silnější. Zbytečně rozdělují národ. Bojím se daleko víc některých extremistických organizací, než muslimů.“* Jak zmiňuje, mnohdy extremistické a v tomto případě silně pravicové strany vyvolávají daleko větší strach, než právě skupiny, náboženství či etnika, vůči kterým se organizace vymezují. Politické strany a osobnosti v politice jsou na tom s podporou občanů o něco lépe.

16) Ve světě je velmi často spojován pojem „terorismus“ právě s islámem. Jak vnímáte toto spojení vy? Myslíte si, že je Česká republika terorismem sužována nebo jí hrozí nějaké nebezpečí?

Shrnutí: Terorismus je určitě fenomén, který vytváří temný obrázek o islámu, ačkoliv ve formě, jakou islám vyznávají extremističtí věřící, mnohdy neodpovídá tomu islámu, který vyznává většina muslimů. V odpovědích respondentů můžeme pozorovat obavy z terorismu, které jsou rozhodně jedním z nejvýraznějších hybatelů ve vnímání islámu a to ne jen u nás, ale i v celosvětovém měřítku.

17) Jak byste sám/sama sebe identifikoval/a? Jako Čech, Evropan,...? Kým se cítíte být? Z jakého důvodu tomu tak je?

Shrnutí: Z odpovědí respondentů je zjevné, že identita je velmi nejasná věc. Identifikovat se jako Čech je logické, dál bohužel čím dál tím více nevíme, kam patříme, kdo jsme. Absence sebeurčení u mnohých občanů se často stává dobrým podnětem pro manipulaci ze strany politických stran a organizací.

3.4. Rozhovor Abdul Karim

Abdula jsem se na začátku rozhovoru zeptal, zda by radši komunikoval v angličtině nebo je pro něho v pořádku i čeština. Vzhledem k tomu, že v České republice žije už několikátým rokem a denně přichází do kontaktu s češtinou, je jeho čeština na dobré úrovni, rozumí a dokáže v ní smysluplně reagovat na otázky, i když má někdy například horší větnou skladbu. Proto jsem rozhovor přepsal, bez ztráty významu odpovědí, do přirozenější češtiny. Některá slova jsem mu musel ale přeložit do angličtiny pro lepší pochopení otázky, pak šlo ale vše hladce.

1) Abdule, jak se ti v České republice líbí, jak se ti tu žije?

„Jsem v Čechách rád. Líbí se mi zdejší kultura a hlavně příroda. Mám rád historii, zámky a hrady co zde máte, jsou překrásné. Žije se mi tu příjemně, Hradec Králové je krásné město, které nabízí vše, co k životu potřebuji.“

2) Potkáváš se i s českými studenty nebo jsi v kontaktu jen s komunitou, kterou máte utvořenou mezi zahraničními studenty?

„Do školy chodím převážně se studenty ze zahraničí. Pak na kolejích ale máme i české studenty, navzájem se přátelíme, scházíme se ve společenských prostorech, chodíme spolu na různé akce a rozdíly, co mezi námi jsou, se stírají. Díky buddy programu mám přátele i mezi místními.“

3) Pociťuješ v Čechách nějaké náznaky rasismu? Setkal si se někdy přímo s rasismem?

„Přímo rasismu asi ne. Občas lidé zvláštně koukají, obzvlášť když jdeme s mými muslimskými spolužáky ve skupince, asi si myslí, že když jsme muslimové, znamená to, že jdeme hned s bombou nebo tak. (směje se)“

4) Jak vnímáš náladu v české společnosti, co se týče fenoménu migrace, přijímání muslimských uprchlíků atd.?

„Občas to s přáteli z Čech probíráme. Je těžké nějak reagovat, nejde házet všechny Čechy, muslimy, Vietnamce nebo kohokoliv stejné národnosti nebo náboženství, do jednoho pytle. I na internetu občas narazím na něco s proti-muslimskou tematikou, je toho hodně, ale v reálu to vůbec nevypadá, že by Češi byli tak proti nám nebo alespoň, jak jsem říkal v minulé odpovědi, nepocitujeme to naštěstí na vlastní kůži.“

5) V České republice je a priori islám spojován s terorismem, můžeš nám nějak přiblížit pohled člověka, praktikujícího muslima, na tuto problematiku?

„Víš co, to je těžký. Já osobně vůbec necítím nic společného s lidmi, kteří páchají takové zločiny. Islám je v dnešní době extrémně roztržité náboženství a najdeme v něm jak směry, které jsou velmi liberální, tak bohužel i směry, které na nás ostatní muslimy, házejí špatné světlo. Nejsme všichni stejní, stejně jako vy.“

6) Jde být v České republice praktikujícím muslimem? Nemáš zde nějaké problémy se všemi náležitostmi, co praktikování islámu obnáší?

„Ano jde to. Není to úplně jednoduché, jako praktikování křesťanství, není zde tolik mešit nebo center, kam bychom mohli docházet, ale to je jasné. Občas jezdím do mešity do Prahy, jinak docházím do modlitebního centra v Hradci Králové. Ovšem co si ale budeme povídat, když muslimští studenti přijedou sem, nepraktikují islám takovým způsobem, jakým musí doma, tudíž třeba modlitba 5x denně se tu nekoná.“

7) Chtěl bys v České republice zůstat i po dostudování?

„Jak už jsem říkal, Česká republika je krásná, ale já bych chtěl po dostudování zpátky domů. V Súdánu je extrémně špatná situace ve zdravotnictví. Taky bych chtěl být doma s rodinou a pomoci naší rodině ve zlepšení sociální situace. Takže ne nezůstanu v Čechách po ukončení studia, ačkoliv mi bude Česká republika velmi chybět. Někdy se sem třeba vrátím.“

3.5. Výzkumná zpráva

Dle odpovědí respondentů mého výzkumu, lze usoudit několik věcí. Výzkum probíhal s velmi malým vzorkem účastníků, tudíž nemohu dělat objektivní závěry za celou společnost v České republice. Mohu však alespoň lehce nastínit, jaká nálada v republice panuje. Jsem zároveň velmi rád za přistoupení Abdula k rozhovoru. Díky němu můžeme situaci vidět i z druhé strany, tudíž zde máme vykresleny dva obrázky. Pohled občanů na muslimy, přicházející do České republiky a pohled muslima, který je právě tím přichozím.

Přejdeme k mé výzkumné otázce. Je potřeba, rozdělit si otázku na dvě části, protože jak vyplývá z výzkumu, místo života a vzdělání nejsou věci, které a priori ovlivňují vnímání islámu, ale obě dvě skutečnosti ovlivňují fakta s tím související. V první řadě rozebereme druhou část otázky. Vliv místa života respondentů na vnímání islámu. Můžeme říci, že místo života nehraje roli v předvědomí a v získávání informací. Všichni respondenti mají stejné možnosti. Vyplývá nám však důležitost osobní zkušenosti s muslimy. Respondenti, kteří žijí ve větších městech, mají daleko větší příležitost osobního setkání s muslimy. Tím pádem si o nich snadněji vytvoří obrázek, který většinou nebývá negativní. Můžeme tedy usoudit, že místo života neovlivňuje vnímání muslimů a islámu jednotlivcem. Vnímání muslimů a islámu ovlivňuje osobní setkání a osobní zkušenost.

První část otázky a druhá, kterou probereme, se zabývá vlivem výše dosaženého vzdělání na vnímání islámu a muslimů. Z odpovědí respondentů lze vyčíst fakt, že čím vyšší vzdělání jednotlivec má, tím lépe muslimy přijímá. Tento fakt však zřejmě ale vyplývá ze schopnosti využívání kritického myšlení a rozhledu v problematice kvality informací. Lidé s vyšším stupněm vzdělání přijímají informace z více kvalitních zdrojů, které podléhají vyššímu stupni publicistické etiky. Lidé s nižším stupněm vzdělání uspokojí zprávy, které je jednoduché získat. Zprávy z televize, z populárních informačních serverů atd.. V českém školství bohužel rozvoj kritického myšlení není mnohdy podporován. Většinou se s ním studenti setkávají až na vysokých školách, tudíž jeho ne příliš velké využívání u respondentů s nižším stupněm vzdělání je pochopitelné a není jejich vinou.

Se všemi těmito zmíněnými fakty jdou ruku v ruce skutečnosti, které vnímání muslimů a islámu jen zhoršují. Extremistické směry islámu a s nimi spojený terorismus, vrhá na celou populaci muslimů stín. Dalo by se říci, že na bedrech většinové populace muslimů, která s útoky nemá nic společného, leží kolektivní vina, za činy lidí, se kterými se oni

sami vůbec neztotožňují. Na poli České republiky nenahrávají pozitivnímu nebo alespoň tolerantnímu vnímání muslimů ani znovu probouzející se extremistické organizace a už vůbec ne protiislámsky zaměřené politické strany a osobnosti v politické sféře. Nemalou měrou k negativnímu postoji také přispívají již zmíněna média a jejich reáliemi nepodložené informace.

Většina českých občanů, kteří dávají najevo svou nevoli vůči islámu, se ohání různými hesly, spojovanými s udržení si své identity. Hodnoty jako křesťanství, češství, slovanství atd. považují jako zásadní. Zdálo by se, že seburčení oněch jednotlivců a vůbec celého českého národa nebude žádný problém. Opak je pravdou. Při otázce směřované na seburčení byli všichni respondenti v rozpacích, nevěděli kam se zařadit.

Vzhledem k odpovědím Abdula, můžeme konstatovat několik faktů, které můžeme vidět jen díky pohledu na problematiku z druhé strany. Nikdy se za svůj pobyt zde neseťkal s konfrontací založenou na jeho národnosti, etniku nebo náboženství. Můžeme tedy říci, že prozatím je Česká republika bezpečnou zemí pro muslimy. Bohužel se ale dostáváme se do již zmiňovaného peak pointu a je jen otázkou času, pokud se situace bude vyvíjet nadále tímto způsobem, kdy bod zvratu překročíme. Situace se stane neúnosnou a Česká republika bude pro muslimy výrazně nehostinným místem.

Další důležitý a zajímavý bod Abdul zmiňuje v odpovědi na mou otázku týkající se spojitosti terorismu a islámu. On sám podotýká, že s fundamentalisty, kteří provádějí teroristické útoky, necítí žádné propojení. Takto jsou extremistické islamistické skupiny vnímány velkou částí muslimské populace. Situace a nálada uvnitř islámu je díky tomu velmi rozpolcená. Tento fakt již ale není v českých médiích nikterak prezentován, tudíž nepřechází do vědomí české populace.

Abdula jsem se také ptal na otázku, jakým způsobem lze praktikovat islám v našem sekulárním státě. Z odpovědi je zřejmé, že to není velký problém. Důležitější je pro nás ale druhá část odpovědi, kdy Abdul zmiňuje zájem příchozích muslimů o reálné a striktní praktikování islámu, který není velký. Při změně pobytu jedince, a když náboženství opustí své přirozené prostředí, se autenticita islámu radikálně snižuje.

Na základě mého výzkumu mohu konstatovat následující. Vnímání islámu a muslimů, není a priori určeno stupněm dosaženého vzdělání či místem života jedince. S těmito aspekty ovšem souvisí fakta, která vnímání zásadně ovlivňují. Těmi fakty jsou osobní

zkušenost s muslimy, dostupnost a kvalita získaných informací a míra využití kritického myšlení individua.

4. Rozebrání výsledků z výzkumu

Z rozhovorů s respondenty jasně vyplynulo několik faktorů, které působí a utvářejí jejich vnímání islámu. V této části se zaměřím na ty faktory, které byly zmiňovány nejčastěji, a pokusím se rozebrat jejich relevantnosti.

4.1. Fundamentální islám, islamismus a terorismus

Nejčastěji zmiňovaný strach z fundamentálního islámu a terorismu sužuje plošně celosvětovou populaci. Fenomén terorismu je každodenně probírán a medializován. Musím zde zmínit málo prezentovaný fakt, že terorismus se netýká pouze islámu. Z historie víme, že teroristické organizace působili dříve například také v Irsku - IRA nebo v bývalém Kosovu - UCK. Současný islamistický terorismus je ovšem nejvíce medializovaný a také nejaktivnější, co se útoků týče.

Důležitým faktem je, že česká společnost ve většině nerozlišuje mezi islámem a islamismem. Tyto dva odlišné světy spojují v jeden islám, který páchá teroristické útoky, za kterými ovšem v převážné většině stojí právě islamističtí radikálové. „*Islamismus je ideologií slávy a uzdravení zraněného srdce islámu*“⁶⁷ Snaží se o nadvládu muslimů a návrat ke kořenům islámu.

Pojďme si představit příčiny, proč teroristické islamistické organizace vznikají. **První příčinou** je chudoba a špatné společenské postavení jedinců. Na tento fakt by bylo možné oponovat názorem, že nejvíce teroristických organizací by mělo být v afrických zemích. Ovšem terorismus propuká nejčastěji v zemích paradoxu. Zemích nejchudších a nejrozvinutějších zároveň. Náboženství a islamistická ideologie je tedy jakýmsi smyslem života pro tamější chudé muslimy žijící mimo ekonomicky rozvinuté oblasti. **Druhou příčinou** jsou politické represe. Vzniku terorismu napomáhají slabé autoritářské vlády,

⁶⁷ MÜLLER, Zdeněk. *Islám a islamismus*, Praha: Academia, 2010, str. 9.

které pracují s diskriminací, represemi a ve kterých neexistuje politická svoboda. **Třetí příčinou** je okupace jejich vlastního území jinými národy, kulturami.⁶⁸

Dalo by se říci, že strach z islamismu je rozhodně legitimní a opodstatněný. Strach z islámu jako takového nikoliv.

4.2. Vliv médií, politiky a sociálních sítí na situaci

Tři prvky, se kterými je společnost ve styku v podstatě nonstop. Média, politika a sociální síť. Všechny formují lidské vnímání světa.

Média utvářející své reportáže z neověřených zdrojů, přibarvovaná fakta a polopravdy. To vše je v dnešní době běžné. Málokterý člověk hledá a přijímá informace z důvěryhodných zdrojů. Ty prvoplánové jsou daleko jednodušejší k dostání. Média utváří obraz světa u lidí už od narození a publicistická etika mnohdy některým žurnalistům nic neříká. „*Velmi důležitá je také možnost dramatizace a zřetelný konflikt, podobně jako personalizace zpráv, neboť ty především nesou příběh, jež je pro podobu médií určující.*“⁶⁹ Děsivý fakt zmiňují Mendel, Rataj a Ostřanský v pojednání o fungování médií a schvalování zpráv v České republice. V České republice existují organizace, které se snaží utvářet jakousi osvětu ohledně muslimské populace a islámu. Vytvářejí také analýzy věnované mediální prezentaci islámu, které dávají na tuto problematiku ucelený pohled. Jednou takovou organizací je například Multikulturní centrum Praha, které pomohlo vytvořit webovou stránku www.migraceonline.cz. Na tomto projektu jsem měl v rámci praxí možnost se podílet.⁷⁰

Důležitou roli v této problematice hrají sociální síť. Fungují jako shromažďující prostředek a jednoduchá propagace nenávistných ideologií. Rychlá a dostupná volba. V České republice využívá sociální síť asi 80% populace všech věkových kategorií. I na tomto poli bojuje a provádí osvětu výše zmiňované Multikulturní centrum. Z profilů

⁶⁸ Srov. NEKOLA, David. *Islám a terorismus*, Pstruží: Lukáš Lhoťan, 2018, str. 125-135.

⁶⁹ MENDEL, Miloš. OSTŘANSKÝ, Bronislav. RATAJ, Tomáš. *Islám v srdci Evropy*, Praha: ACADEMIA, 2007, str. 441.

⁷⁰ Srov. MENDEL, Miloš. OSTŘANSKÝ, Bronislav. RATAJ, Tomáš. *Islám v srdci Evropy*, Praha: ACADEMIA, 2007, str. 442.

vytvořených přesně pro tyto účely, vyhledává a potírá nenávistný obsah, umírňuje a komentuje diskuze, jak pod články, tak například pod fotografiemi s hanícím obsahem.

Třetím a velmi nebezpečným prvkem jsou politické strany a autority. V České republice například nejvýraznější Úsvit přímé demokracie Tomia Okamury, nyní jen Úsvit, Blok proti islámu, SPD, Realisté nebo ze sousedního Slovenska, Naše Slovensko. Vždy jsou tyto politické strany reprezentovány silnou charismatickou, autoritativní osobou. Marianem Kotlebou, Tomiem Okamurou, Petrem Robejškem, Petrem Hannigem... Tyto strany silně manipulují se strachem a využívají davovou psychologii pro nabytí moci. Pověstí jsou tyto strany zaměřené ne jen protiislámsky, ale také proti Evropské unii a NATO. Některé strany mají ve svých týmech velmi dobré a schopné lidi z oborů PR, HR a psychologie, tudíž manipulaci s lidmi mají velmi dobře zvládnutou a jsou v politické sféře relativně úspěšné. Strany a hnutí nesoucí nenávistnou ideologii jsou pro českou společnost spíše nebezpečím než čímkoli jiným.

5. Komparace s Německem

Německo je zemí, která se s problematikou muslimského přistěhovalectví setkává, na rozdíl od České republiky, tváří v tvář. Záležitosti spojené s integrací muslimů do společnosti řeší každým dnem. V Německu žije cca 3,3 milionů muslimů a muslimek, v České republice cca 22 tisíc. Což znamená, že zhruba každý 25. člověk žijící v Německu je muslim. V České republice je to zhruba každý 455. člověk.⁷¹

V Německu donedávna fungovala imigrační politika, lišící se od politik ostatních zemí Evropské unie. Díky nedostatku pracovní síly byla pro Německo kulturní, etnická i náboženská odlišnost pojímána jako kardinální komplikace. V České republice je integrační politika mířená spíše směrem k přistěhovalcům z východní Evropy. Klade důraz na znalost češtiny jedince, ekonomickou soběstačnost a orientaci ve společnosti. V České republice se integrace cizinců relativně daří zřejmě i z toho důvodu, že zde není takový tlak, způsobovaný velkým množstvím přistěhovalců. V Německu se objevuje velmi nešťastný fenomén ghettoizace. Muslimové se stěhují do muslimských center na okraji měst. Vytváří si zde vlastní kolonii a děti několikáté generace umí německy

⁷¹ Srov. Klapetek, Martin. *Muslimské organizace v Německu, Rakousku a Švýcarsku*, Brno: CDK, 2011, str. 43-44.

mnohdy hůře než jejich rodiče, prarodiče. Díky konceptu islámu jsou ghetta skoro samostatnými státy. Islám s sebou nese svá vlastní práva a tradice. V ghettech se také často utváří radikální islamistická ideologie. Mladí nemají smysl života ve společenském, pracovním a volnočasovém životě. Hledají proto náplň a směr ve fundamentu náboženství, které jim dává vidinu lepšího světa. Fakt vzniku islamistických ideologií dává popud pro znovu probouzející se ultrapravicové strany. Německá společnost stojí před nutným řešením tohoto problému.

Bývalý prezident Německa Christian Wulff a kancléřka Angela Merkelová jsou jednotného názoru, že islám k Německu patří. Bohužel je zde přítomný fakt naprosto nevládnuté integrace cizinců do společnosti. Německo je i přesto stále ještě velmi bezpečnou zemí. Pokud kráčíte některou z německých metropolí, cítíte bezpečí z každého koutu. Nebezpečnost zde v blízké budoucnosti mohou tvořit právě ony extremistické organizace, které vyostří situaci a zavedou ji do neúnosných končin, kde budou číhat i bezpečností rizika, jak ze strany německých občanů, tak ze strany muslimů.

Vidíme tedy, že dobrá integrace cizinců je zásadní pro společné fungování různých kultur ve státě. Česká republika nemá takovou osobní zkušenost s muslimy. Ovšem díky globalizovanému světu a často zmanipulovaným informacím si naše společnost utváří vlastní obrázek a někteří jedinci brojí proti té hrstce muslimů, která v Čechách žije. Pokud se situace nezmění, může naše společnost dojít do takové situace, jaká je v sousedním Německu a to jen díky uměle vytvořené představě a proti nepříteli, kterého vlastně nikdy neviděla a nemá s ním větší zkušenost. České extrémní a radikální organizace nestojí pořádně před žádným reálným nepřítelem, což je pro společnost velmi negativním faktem. Je těžké soudit, co se při vyhocení situace a možném enormním zesílení těchto organizací začne dít při absenci onoho nepřátelského prvku.

Závěr

Cílem mé bakalářské práce bylo, zachytit vývoj vnímání islámu v České republice. Dal jsem si také za cíl zodpovědět a poukázat na faktory, které ono vnímání ovlivňují. Pro snadnější zodpovězení otázky, rozdělím závěr na dvě části.

Islám po celou dobu fungování v České republice nebudil větší pozornost. Zlomový bod přišel po sametové revoluci a převážně po útocích v New Yorku roku 2001. V tuto dobu se obrací velká část světové mediální pozornosti na islám a muslimy, ne jinak tomu je i u nás. Migrace z islámských zemí, během několika posledních let, do Evropy mediální pozornost ještě zvyšuje. Lidé v České republice nemají možnost osobní zkušenosti s muslimy, nejsou jim předkládány reálné informace a často nejsou vedeni k používání vlastního kritického rozumu. To vše ve spojení s velmi slabou, ať už národní či například náboženskou identitou, nahrává jakýmkoliv organizacím, společenstvím, politickým stranám,... do karet. Všechny tyto faktory využívají ve svůj prospěch. Vidina lepší budoucnosti a nového smyslu života jim přivádí další a další podporovatele. Tím se v České republice utváří organismus nesoucí nenávislnou a rasistickou ideologii, která spíše národ rozkládá, na místo toho, aby ho spojovala pro společný cíl veřejného dobra. Celá společnost je tedy vystavena neúnavné masáži protiislámskými a zároveň samozřejmě i proislámskými prvky, je postavena před nutnost utvoření a ujištění si vlastní identity.

Každý jedinec je postaven před výzvu bystře a pohotově používat svůj vlastní kritický rozum, pro přebrání si všech zahlcujících informací a utvoření si vlastního názoru nejen na problematiku muslimů a islámu v Čechách a ve světě, ale i na celospolečenská témata s tímto související. Faktorů, které mohou svést na scestí je v případě naší republiky spousta. V první řadě nejasnost směřování České republiky. Na jedné straně prezident Miloš Zeman jasně stojící a směřující směrem na východ, na straně druhé tzv. Pražská kavárna, ale v poslední době i vzrůstající počet obyvatelstva. Nevyjasněné vazby našeho prezidenta na Rusko a proruská propaganda z jeho strany, jakožto té největší autority, jakou má naše republika mít, je jedním z výrazných faktorů, které hrají v uvědomování si své identity roli a staví jí určitou překážku. Na druhé jím předkládaná tvrzení o multikulturním chaosu na západě, který je špičkou ledovce kam by naše potažmo budoucí západní společnost směřovala.

Polopravdy médií a jejich častá zmanipulovanost, organizace, politické strany a politické osobnosti, které mnohdy využívají strachu k nabytí moci a v neposlední řadě strach vyvolávaný fundamentalistickým islamismem. Nemůžeme ovšem a priori odsoudit všechna média. Snaha investigativních novinářů, portálů, pořadů a tisku je u nás vidět naštěstí čím dál tím více. Pomáhají jednotlivcům vytvářet si kritický pohled na věc, jsou objektivní, ačkoliv je mnohdy patrná náklonost k evropanství a západnímu smýšlení. Funguje u nás také několik organizací a společenství, která se snaží otevřít lidem obzory a dát jim možnost svobodné, ničím neovlivněné a na reáliích založené volby. Mnou již několikrát zmiňované Multikulturní centrum Praha, dělá například vzdělávací přednášky, semináře a kurzy na základních a středních školách.

Zároveň je naše republika, dle rozhovoru s Abdulem, pro muslimy stále bezpečnou zemí. V tomhle případě můžeme myslím říci, že díky Bohu zůstávají rasistické, xenofobní a islamofobní projevy stále ve většinové míře hospodskou záležitostí a do občasného reálného setkávání s muslimy zatím razantním způsobem nezasahují. Je ovšem otázkou času, kdy pomyslný hrnec přeteče a ony organizace a autority nesoucí nenávistné ideologie, utvoří silná sebevědomá společenství, která se u hospodských hantýrek nezastaví. Je výzvou pro nás, jako studenty oborů, které napomáhají vzájemné komunikaci a toleranci, šířit osvětu a ochotu vést smysluplné vzájemné dialogy.

Nikdy jsme si nebyli tak blízko a zároveň tak daleko s celým světem. Ještě nikdy jsme neměli možnost prozkoumat věci do takové hloubky, jako máme dnes a už vůbec jsme nikdy nemohli poznat kultury na vlastní kůži tak detailně jako v dnešní době. Příležitosti pro některé tak lákavé a plně zajímavosti s nádechem adrenalinu, pro jiné nástroj, který jde velmi dobře využít ve svůj prospěch a pro někoho jednoduše věc, která ho nechává chladným. Přesto se podle dnešní situace zdá, že onen globalizovaný svět je spíše negativum, ačkoliv podle mého názoru tomu tak rozhodně není.

Mým cílem bylo představit vývoj vnímání islámu od počátku 20. století. Z práce vyplývá, že zlomovým bodem byl rok 2001, kdy se na islám začalo pohlížet jako na náboženství terorismu. Svě přidala i globalizovaná doba a dostupnost všemožných, mnohdy nereálných či polopravdivých informací. V posledních letech přilévá olej do ohně také migrační krize, která je spouštěcím mechanismem pro nenávistné ideologie a různá extremistická hnutí. Média i politika se stali oblastmi, kde není neobvyklá manipulace a využívání strachu pro nabytí moci, sledovanosti či popularity.

V praktické části jsem se pokusil nalézt rozřešení toho, zda na vnímání islámu má nějaký vliv výše dosaženého vzdělání nebo místo narození/bydliště. Můžeme jasně říci, že alespoň pro mnou zkoumaný vzorek populace tomu tak a priori není. Na vnímání islámu mají vliv jiné faktory. Osobní zkušenost s muslimy, vliv médií a vliv politiky a reálnost informací, které konzumujeme. Právě s konzumací přehršle informací souvisí schopnost používání kritického myšlení, které velmi úzce souvisí s výší dosaženého vzdělání.

Vývoj vnímání islámu bude pravděpodobně i nadále velmi aktuálním tématem. S tím, jak bude pravděpodobně eskalovat vyostřená situace v zemích blízkého východu, bude nadále přibývat i lidí, kteří budou mít zájem o azyl v Evropě. Ve většinovém případě se bude jednat o nelegální migranty. Tento fakt dá impuls k upevnění pozice extremistickým organizacím a bude jejich motorem. Dostáváme se do velmi nebezpečně zacyklené situace, které je ale stále možné zabránit. Dobrou integrací migrantů, kteří již v Evropě jsou, humanitární pomocí v oblastech zasažených válkou a hlavně potlačením politických machinací, kdy mocnosti světa z této krize v podstatě profitují můžeme nelichotivou vizi zvrátit. Situace ohledně vnímání islámu se čím dál tím víc vyostřuje a je jen na každém jednotlivci, jak se bude svět a Česká republika vyvíjet dál.

Bibliografie

HUMMUDAH, Abd al-’Átí. Zaostřeno na islám, Praha: Ústředí muslimských obcí, 2010.

AMSTRONGOVÁ, Karen. Islám, Praha: Slovart, 2008.

BURDA, František. HOJDA, Jan. SOKOLÍČKOVÁ, Zdenka. Krize multikulturalismu: multikulturalismus v krizi, Ústí nad Orlicí: OFTIS, 2012.

ENCYCLOPAEDIA BRITANNICA. Islám: Náboženství, historie a budoucnost, Brno: Jota, 2010.

CARDINI, Franco. Evropa a islám, Praha: Lidové noviny, 2004.

ČERVENKOVÁ, Denisa. Etika mezikulturního a mezináboženského dialogu, Praha: Univerzita Karlova, 2018.

ČERVENKOVÁ, Denisa. Islám v českých zemích, Praha: Centrum pro studium migrace, 2009.

DANICS, Štefan. TEJCHMANOVÁ, Ladislava. Extremismus, radikalismus, populismus a euroskepticismus, Praha: Univerzita Jana Ámose Komenského, 2017.

DANICS, Štefan. KAMÍN, Tomáš. Extremismus, rasismus a antisemitismus, Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2008.

HALAMOVÁ, Veronika. Člověk, jednání, společnost: sociologický přístup v transkulturní komunikaci, Ostrava: Moravapress, 2013.

HALÍK, Tomáš. Žít s tajemstvím, Praha: Lidové noviny, 2013.

HALÍK, Tomáš. Žít v dialogu, Praha: Lidové noviny, 2014.

HEMAYA, Ahmad M. Islám: Hluboké nahlédnutí, Praha: Ústředí muslimských obcí, 2012.

HENDL, Jan. Kvalitativní výzkum: Základní teorie, metody a aplikace, Praha: Portál, 2016.

- HILLENBRANDOVÁ, Carole. Islám: Historie, současnost a pespektivy, Praha: Paseka, 2017.
- BAHBOUH, Charif. FLEISSIG, Jiří. RACZYŃSKI, Roman. Encyklopedie islámu, Praha: Dar Ibn Rushd, 2008.
- FLEISSIG, Jiří. BAHBOUH, Charif. Malá encyklopedie islámu, Praha: Dar ibn Rushd, 1993.
- KLAPETEK, Martin. Muslimské organizace v Německu, Rakousku a Švýcarsku, Brno: CDK, 2011.
- SLÁDEK, Karel a kol.. Křesťanství a islám v liberálním státu: Výzvy, tradice a současnosti, Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2011.
- KONVIČKA, Martin. Sex, drogy a islám, Pstruží: Lukáš Lhoťan, 2014.
- KROPÁČEK, Luboš. Duchovní cesty islámu, Praha: Vyšehrad, 2011.
- KROPÁČEK, Luboš. Islám a západ: Historická paměť a současná krize, Praha 1: Vyšehrad, 2002.
- KŘIKAVOVÁ, Adéla. MENDEL, Miloš. MÜLLER, Zdeněk. Islám: ideál a skutečnost, Praha, Baset, 1990.
- LHOŤAN, Lukáš. Islám a Islamismus v České republice, Pstruží: Lukáš Lhoťan, 2011.
- HRDÁ, Martina. ŠÍP, Radim a kol.. Identita v sociálně pedagogickém výzkumu, Brno: Masarykova univerzita, 2011.
- MELICHÁREK, Tomáš. Islám v Brně, Pstruží: Lukáš Lhoťan, 2011.
- MENDEL, Miloš. OSTŘANSKÝ, Bronislav. RATAJ, Tomáš. Islám v srdci Evropy, Praha: ACADEMIA, 2007.
- MENDEL, Miloš. BEČKA, Jiří. Islám a české země, Praha: Votobia, 1998.
- MÜLLER, Zdeněk. Islám a islamismus, Praha: Academia, 2010.

NEKOLA, David. Islám a terorismus, Pstruží: Lukáš Lhořan, 2018.

BERÁNEK, Ondřej. OSTŘANSKÝ, Bronislav. Stíny minaretů, Praha: Academia, 2016.

KUNDRA, Ondřej. LINDER, Tomáš. Můj syn terorista, Brno: BizBooks, 2017.

OSTŘANSKÝ, Bronislav. Islamofobie po česku, Praha 3: Vyšehrad, 2018.

RATH, David. Řád, Praha: Ottovo nakladatelství, 2017.

HARRIS, Sam. NAWÁZ, Mádžid. Islám a budoucnost tolerance, Praha: Volvox Globator, 2016.

SAMKOVÁ, Klára. Proč islám nesmí do Česka, Praha: Bondy, 2016.

SCHIRRMACHEROVÁ, Christine. Islám a západní společnost, Praha: Návrat domů, 2017.

TOPINKA, Daniel. Muslimové v Česku, Brno: Barrister & Principal, 2016.

Jiné zdroje:

PRÁVO ŠARÍA. YOUTUBE [ONLINE]. 05.01.2016 [CIT.2019-23-02]. DOSTUPNÉ Z: <https://www.youtube.com/watch?v=DJ2Y1aVJyto>. Kanál uživatele Filozofická fakulta Univerzity Karlovy.

MUEZZIN [ONLINE]. [CIT. 2019-02-15]. DOSTUPNÉ Z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Muezzin>.

Příloha A

Přepis rozhovorů s respondenty výzkumu.

1) Koupil/a jste si někdy kebab?

Adam: „Tyjo, zajímavá otázka na začátek, hele jo, občas si ho dám, když nestíhám a potřebuju rychle cestou ze školy něco sníst.“

Petra: „Icebreakerová otázka, paráda! Jo dávám si ho, chutná mi a je to to rychlé jídlo. V obědové pauze na něj s holkama chodíme.“

Milan: „Ne, nikdy jsem to neměl, mám radši českou kuchyni“

Michal: „Hele je to levný a rychlý jídlo. Navíc ho máme s chlapama hned za rohem firmy, takže je to nejlepší možná volba a navíc je to i dobrý.“

Alžběta: „Jednou jsem si kebab dala, ale nezaujalo mě to. Chutnalo mi to, ale moc cizokrajné jídla nevyhledávám“

Andrea: „Nevadí mi, ale nevyhledávám ho“

2) Žije ve vašem městě/vesnici nějaký muslim/ka? Pokud ne, setkal/a jste se někdy s muslimem/muslimkou?

Adam: „Tady v Králíkách, odkud pocházím ne, ale setkal sem se s muslimy v Praze na kolejích. Měli jsme tam takovou partu, byli tam i kluci z Turecka, což byli muslimové, všechno bylo v pohodě, rozuměli jsme si.“

Petra: „Ano, v Hradci je hlavně díky karlovce spoustu muslimů i muslimek. Zároveň ve ForStudents přicházím do kontaktu hlavně s lidmi islámského vyznání a někdy je to fakt zajímavý, člověk se musí hlídat, aby neporušil nějaký pravidla, který tady jsou úplně normální, třeba podání ruky nebo tak víš co“

Milan: „Tady na vesnici vůbec a sem za to rád. V Hradci někdy potkám někoho tmavýho nebo holku s šátkem, ale tady naštěstí nic.“

Michal: „V Opavě nějaký černý jsou, ale v Kravařích díky Bohu ne, to bych nedal. Se divím, že si v tý Opavě ještě nestavěj mešitu. Nikdy sem z žádným z nich nemluvil, ani by mě to nenapadlo, nikdy nevíš, co ti udělaj, vždyť to je každé den v televizi nebo na internetu, minimálně jedno napadení muslimákem.“

Alžběta: „Jojo v Praze je muslimů spousta, často je potkávám. Bydlím i kousek od mešity kde se v Praze schází, takže se jich tam pohybuje dost. Nevím, nikdy mi nepřišli problémoví, ale těžko říct, vidíme jen ty, co žijou tady, to je asi něco jinýho, než ty třeba v Sýrii“

Andrea: „Ne, u nás nežijí, ale v Hradci jo. Nikdy jsem s žádným nemluvila, tak nemůžu soudit, jací jsou. Nevím ani, že by třeba dělali někde po městě bordel.“

3) Myslíte si, že muslimové/islám mohou naší společnosti přinést, přináší nějaká pozitiva?

Adam: „Je to možný, těžko říct. Převážně asi spíš jako jedinci, než jako celé společenství. Jsou to výborní matematici, ajťáci atd.“

Petra: „Jasně, kladou třeba velký důraz na rodinu a vazby. Naopak tady se společnost hrozně individualizuje. Vždycky je nějaký přínos, pokud se potkají dvě kultury.“

Milan: „No to nevím co od nich dobrýho jako.“

Michal: „ Dobrýho? Od těch teroristů leda to jak skládat bomby, který by se pak použily proti nim, nic dobrýho rozhodně nepřinášej“

Alžběta: „Věřím, že jo, všichni se navzájem máme od sebe co učit. Nezáleží, jakého jsme vyznání nebo barvy pleti.“

Andrea: „Myslím, že nějaký pozitiva budou, nevím teď jaký, ale nejde všechno vidět jen negativně“

4) Nyní se zeptám na pravý opak, přináší nebo mohou muslimové přinést nějaká negativa?

Adam: „Negativa vidím převážně v proměně společnosti. Víš co, teď s tou migrační krizí a vším, se u nás začínají tvořit různé extremistické skupiny a strany, což rozhodně není dobře. Není to přímo vina muslimů, ale souvisí to s celou situací.“

Petra: „Nevím, nějaký rozhodně jsou, třeba fenomén terorismu nebo ženské obřízky, jenže to jsou spíš záležitosti podmíněný státem, subkulturou nebo odnoží islámu, ne celkem.“

Milan: „Jasně, atentáty, znásilňování žen, je toho spousta. Jasně nejde všemu z netu věřit, ale vždyť to musíš sám vidět, kolik toho tam je a nikdo s tím nic nedělá.“

Michal: „Jak sem říkal k minulý otázce, přinášej sebou hlavně negativa. Ať si tam zůstanou, není důvod aby, sem lezli a tahali sem svoje náboženství, my tam taky svoje netaháme“ (poznámka: Michal není a nikdy nebyl žádného vyznání)

Alžběta: „Samozřejmě, i negativa můžeme nalézt. Minimálně v tom, že celou aféru ohledně muslimů a Evropy používají pro svoje kampaně politické strany, které nejsou zrovna v pořádku a vyvolávají tak strach v lidech, který není oprávněný a čímkoliv reálným v podstatě podložený“.

Andrea: „Třeba terorismus není jejich úplně dobrá vizitka, myslím, že si to, že je tu lidi nechtějí, z části dělají sami.“

5) Víte o českých muslimských centrech? Zda jsou, kde jsou? Kolik je zhruba muslimů u nás?

Adam: „Ano vím o tom v Praze, kluci z kolejí tam občas chodili. Kolik je muslimů u nás si nedokážu tipnout.“

Petra: „Vím o pražském a brněnském centru. Počet muslimů netuším.“

Milan: „V Hradci bývala nějaká jejich setkávací místnost, ale naštěstí už ji zrušili, asi chápali, že tady na ně štěstí nečeká. Nevím kolik jich tu je.“

Michal: „Vím o tom v Praze, dělal tam rozhovory nějaký kluk na streamu, viděl sem nějaký díl. Je jich tu víc než by mělo.“

Alžběta: „O pražském centru vím, jak jsem už říkala, bydlím kousek od něho, kolik je zde muslimů nevím.“

Andrea: „Nevím. Nevím ani kolik je tu muslimů, ani jestli tu mají nějaká centra, kde se schází.“

6) Souhlasíte s výstavbou mešit v některých velkých českých městech?

Adam: „Myslím, že by bylo určitě dobré, aby tu nějaké mešity byly. Z pohledu dnešní doby, kdy u nás muslimové jsou, je dobré, aby tu měli i místo kde se scházejí, mají na to právo.“

Petra: „Ve větších městech ano, třeba nad 100 tisíc obyvatel, v menších si myslím, že to nemá smysl.“

Milan: „Ne souhlasím.“

Michal: „Nesouhlasím, jak to zpívá Ortel, my jim tam taky nestavíme kostely!“

Alžběta: „Nevím, u této otázky si nejsem jistá. Asi záleží na tom kde.“

Andrea: „Nevadí mi výstavba mešit, jsou to krásné stavby, jen je důležité si dát pozor na to, aby nějak nezasahovala do celkového architektonického rázu města nebo místa, kde má být.“

7) Co si vybavíte, když se řekne islám?

Adam: „Náboženství“

Petra: „Převážně asi náboženství a styl života ve východní Asii a Severní Africe. V současné době i spousta fake new a poplašných zpráv, šířících se po internetu, fenomén terorismu atd.“

Milan: „Náboženství, který není už od základu úplně v pořádku.“

Michal: „Zlou a špatnou ideologii! Teroristy, uzurpátory a lidi, který nám a našim dětem budou brát práci a lepší budoucnost.“

Alžběta: „Náboženství, víru v Alláha.“

Andrea: „Představím si náboženství, ten klasickéj půlměsíc, turbany, modlení klekáním.“

8) Slyšeli jste někdy o rozdílu mezi islámem a islamismem?

Adam: „Ne, nevím, o islamismu jsem myslím neslyšel.“

Petra: „Islamisté jsou právě ti radikální muslimové, kteří páchají atentáty a zatemňují tak pohled na ostatní muslimy.“

Milan: „Nevím neslyšel“

Michal: „Ne“

Alžběta: „Islamismus je ta špatná odvrácená tvář islámu žejo?“

Andrea: „Slyšela jsem, ale teď si nevybavím, jaký je v tom rozdíl.“

9) Zjišťovali jste si někdy o islámu více? Četba Koránu, vyhledávání na internetu atd.?

Adam: „Nezjišťoval, mám informace pouze už od zmiňovaných muslimských kluků z kolejí.“

Petra: „Ano, vzhledem k mému studiu cestovního ruchu jsem musela. Několikrát jsem na toto téma psala i seminární práce.“

Milan: „Občas se něco objevilo v knížkách, který čtu. Ale nikdy jsem tomu nevěnoval pozornost, nemám důvod, nechci.“

Michal: „Ne, nemám potřebu si o tom ještě něco hledat. Už z televize a z internetu člověk vidí, že je to špatný.“

Alžběta: „Ano, vzhledem k tomu, že jsem křesťanka, mne zajímalo, jakým způsobem je psán jejich text, takže kousek Koránu jsem si přečetla.“

Andrea: „Asi jsem si o tom nikdy nic nevyhledávala, ale když sem viděla nějaký článek nebo tak, podívala sem se, zajímalo mě to.“

10) Jak vnímáte zahalování žen na veřejnosti? Je to pro vás nepříjemné?

Adam: „Nejsem nijak proti, je to každého věc.“

Petra: „Nevadí mi to. Každý pocházíme z nějakého kulturního prostředí a pro každého z nás je normál nastavený jinak. Tohle jsou jejich tradice, my máme ty své. Myslím, že je to v pohodě.“

Milan: „Doma ať si tak chodí, ale na veřejnosti bych to zakázal. Minimálně na školách a v nemocnicích.“

Michal: „Nesouhlasím s tím. Nemá to tu co dělat, nepatří to sem. Rozhodně bych vydal zákon, kterej zahalování zakazuje.“

Alžběta: „Nevídím v tom problém, patří to k jejich kultuře. Jen nevím, jestli je to správné z hygienických důvodů.“

Andrea: „Nevadí mi to, ale myslím, že v některých případech, jako například ve škole, nemocnici nebo například v bazénech je potřeba se nad tím zamyslet.“

11) Jak byste zareagoval/a, pokud by přišel k vašemu dítěti do třídy muslimský spolužák? Nový učitel, který je muslim? Kdyby si vaše dítě našlo partnera/partnerku, který je muslim/muslimka?

Adam: „Myslím, že je to celkem normální. Třídy jsou v dnešní době složené z různé skvadry dětí. S muslimským učitelem bych neměl problém, pokud by byl dober, je jedno, jaké je národnosti nebo etnika. A kdyby si moje dítě našlo partnera muslima nebo muslimku? To těžko říct, nemám děti, nedokážu si představit, jaký je to mít dítě, natož tu situaci, kdy si přivede partnera.“

Petra: „Nevadilo by mi to. Nevadilo by mi, i kdyby se s mým dítětem muslim kamarádil, sama mám od dětství nejlepší kamarádku Vietnamku a naši to taky nikdy neřešili, brali ji skoro jako svou druhou dceru. Kdyby si moje dítě našlo muslima nebo muslimku nevadilo by mi to. Záleželo by mi na štěstí mého dítěte, a pokud by bylo šťastné, je jedno s kým.“

Milan: „Když moje děti chodili do školy, chodili maximálně s cikánama. Ale nevadilo mi to a asi bych byl v pohodě i s tím, kdyby chodily do třídy s muslimem. Když chodí do školy, znamená to, že chtějí něco dělat, aby sem zapadli. Jako partnera bych ale svejm dětem muslima nedovolil. Holce už vůbec ne, podle toho jak tam zacházej se ženskéjma.“

Michal: „Tak když by chodili do školy, bylo by to v pohodě, ale žádný tady do školy chodět nechtěj, chtěj akorát dávky a aby se o ně někdo staral. A učitel tady snad ani muslim bejt nemůže ne?. Ty jo a to by moje děti snad ani nikdy nenapadlo, aby si něco začaly s muslimem.“

Alžběta: „S mojí dcerou chodil do školy na gymnasium jeden kluk, co se jeho rodiče přistěhovali do Prahy z Iráku. Nikdy s ním nebyli žádné problémy, takže mi to nepřišlo nijak špatné. Ohledně učitele, v dnešní době je podle mého názoru, velmi málo dobrých učitelů, tudíž pokud by byl kvalitní, proč ne. A s tím partnerem, to si nejsem jistá. Bála bych se, aby moje dcera nebyla nějak doma omezována od muslima, přeci jen jejich tradice jsou v přístupu k ženám trochu jiné.“

Andrea: „Moje děti jsou ještě ve škole, nevadilo by mi, kdyby k nim nastoupil někdo islámského vyznání. Chodí s nimi do třídy několik takových, jak to říct... spratků, kteří jsou normálně Češi, tudíž kdyby byl ten někdo hodný, nevidím v tom problém. Učitel by mi také nevadil, kdyby se nesnažil dětem vnucovat svou víru a byl objektivní v přístupu k nim. No a partnera nebo partnerku bych asi taky nějak zvládla, hlavně kdyby s ním nebo s ní bylo moje dítě šťastné.“

12) Současný stav naší politické situace je v pohledu na otázku migrace a islámu v českých vcelku rozpolcený, jak tuto situaci vnímáte?

Adam: „Myslím, že celá situace je teď hodně rozpolcená. A celkově je samozřejmě špatně, pokud se využívá strachu pro svůj růst kdekoliv, natož na poli politiky“

Petra: „Některé strany mi přijdou už velmi extremisticky zaměřené. Divím se, že některá gesta a akce nejsou nějak víc kontrolovány a postihovány zákony. Největší příšernost je Tomio, jeho manipulace s lidma je až děsivá.“

Milan: „Některé strany mají docela rozumný názor ohledně migrace a přijímání uprchlíků, nevidím v nich problém. Sluníčkáři by je tu vítali všechny, ale to bychom pak dopadli jak v Německu.“

Michal: „To je. Nechápu ty sluníčkáře, co by sem brali všechny. Souhlasím se zavřením hranic a s nulovým přijímáním, to by vyřešilo všechno.“

Alžběta: „Myslím, že některé strany akorát rozkládají naši společnost. Vytváří strach, který ani být nemusí a to od sebe odděluje lidi v Čechách, což samozřejmě není dobře.“

Andrea: „Hele ty strany, který buděj v lidech strach, mi přijdou úplně mimo. Je to naprosto zbytečný. V dnešní politický situaci je ale spoustu lidí a stran co nejsou úplně v pořádku. Máme tam Tomia, Andreje nebo Výbornýho, to není úplně správná cesta v žádném okruhu politických otázek.“

13) Odkud čerpáte informace? Obecně, ne jen o migrační krizi, muslimech, terorismu...

Adam: „Snažím se koukat na servery jako třeba Reuters, aktuálně nebo tak, ale asi jako většina lidí tady, mám domovskou stránku prohlížeče seznam, kde si ty novinky taky čtu.“

Petra: „Převážně ze zahraničních serverů, ale taky mám doma občas puštěné zprávy v televizi atd. Nikdy se člověk v dnešní době asi nevyhne nějakému kontaktu s fake news...“

Milan: „Převážně ze zpráv v televizi, novin nebo internetu.“

Michal: „Koukám večer od půl 7 do 8 na zprávy na více televizních kanálech, takže tam. Potom čtu novinky na seznamu nebo zprávy z facebooku atd.“

Alžběta: „Snažím se číst kvalitní tiskoviny. Kupuji si Reflex nebo Hospodářské noviny. Samozřejmě taky někdy kouknu na zprávy v televizi, ale hodně věcí zde člověk musí brát s rezervou.“

Andrea: „Vím, že to není úplně ideální, ale čtu třeba zprávy na seznamu, občas si taky koupím Blesk. Jsou to nejjednodušeji dostupné informace. Je potřeba si ale udělat svůj vlastní obrázek na věc a ne čerpat jen to co člověk prvoplánově dostane.“

14) Ověřujete si věrohodnost informací? Pokud ano, jakým způsobem?

Adam: „Snažím se nějakou důležitou informaci ověřovat z více zdrojů, ale upřímně, nedělám to vždycky.“

Petra: „Občas ano, ale myslím, že je důležité při čtení zpráv, používat kritické myšlení a mít už o daném tématu nějaké předvědomí.“

Milan: „Tak musí se člověk vždycky zamyslet nad tím, co konzumuje, takže si vždycky udělám svůj obrázek ohledně té dané věci a nijak víc to neřeším.“

Michal: „Nemám úplně čas se ještě pátrat dodatečně po informacích. Udělám si o těch informacích vlastní obrázek.“

Alžběta: „Snažím se číst převážně důvěryhodná média, takže nevidím potřebu v nějakém dalším ověřování.“

Andrea: „Občas ano, ale jen pokud mám čas nebo mě tam informace hodně zajímá.“

15) Víte o některých protiislámských hnutích, organizacích, či osobnostech vystupujícím proti islámu? Jak na ně pohlížíte?

Adam: „Ano vím. Asi nejvýraznější jsou politické strany, které se orientují tímto směrem a s tím spojené známé osobnosti, lídři těch stran. Extremistické organizace se bohužel víc a víc v dnešním světě projevují.“

Petra: „Ano. Z osobností mě osobně třeba děsí Martin Konvička nebo David Rath, který napsal dokonce dost směšnou knihu Řád. Tyhle osobnosti ale bohužel mohou být základem pro nějakou nenávistnou ideologii.“

Milan: „Vím, bohužel některé organizace jsou myslím nebezpečného rázu a není dobrý, že se v dnešní době znova objevují.“

Michal: „Vím o nějakých. Snažíme se bránit naši zemi a naše lidi, to přeci není špatný ne?.“

Alžběta: „Ano bohužel vím. Myslím, že tohle není dobrá cesta a právě tohle může být daleko víc na škodu, než přinést komukoliv jakýkoliv prospěch.“

Andrea: „Bohužel jsou jak osobnosti, tak organizace směřované tímto směrem v dnešní době silnější a silnější. Zbytečně rozdělují národ. Bojím se daleko víc některých extremistických organizací, než muslimů.“

16) Ve světě je velmi často spojován pojem „terorismus“ právě s islámem. Sužuje fenomén terorismu i naši republiku?

Adam: „Nevím o ničem, myslím, že jsme v bezpečí, před těmito projevy extremismu.“

Petra: „Nesužuje. Samozřejmě zatím, nikdy nevíme, kde teroristické organizace plánují útoky, ale myslím, že u nás to nehrozí.“

Milan: „Zatím ne, ale myslím, že je jen otázkou času, než se něco stane.“

Michal: „Pokud k nám budou dál muslimové proudit, tak je dost velká pravděpodobnost, že nás nějaké teroristické útoky čekají, všechno co sem jdou, jsou mladý chlapi, který tohle všechno dělají.“

Alžběta: „Nejde házet všechny muslimy do jednoho pytle a spojovat celý islám s terorismem. Je potřeba rozlišovat mezi islámem a islamismem. U nás doufám žádné teroristické útoky nebudou.“

Andrea: „Nesužuje, ale myslím, že je to věc, která nevrhá na islám dobré světlo. Víím, že to nedělají všichni, ale lidi z toho pochopitelně mají strach.“

17) Jak byste sám/sama sebe identifikoval/a? Jako Čech, Evropan,...? Kým se cítíte být? Z jakého důvodu tomu tak je?

Adam: „Tyjo, to je hrozně těžký říct. Asi jako občan Evropy, potažmo Evropské unie. S češtvím jsou spojený někdy nepřívětivý stereotypy, proto bych v zahraničí rozhodně volil identitu Evropana.“

Petra: „Nevím, jak bych se identifikovala. Pravděpodobně jako Češka, možná Evropanka. Identita je něco hrozně nejasného a asi i něco, co se během života hodně mění.“

Milan: „Asi jako Čech“

Michal: „Cítím se být Čechem, Slovanem. Jak říkáš Evropanem, tak to rozhodně ne, nesouhlasím se setrváním Česka v EU.“

Alžběta: „Jako Češka a křesťanka, jinak moc nevím.“

Andrea: „Jsem hrdá na to, že jsem Češka, takže primárně tak. Nevím co jiného říct.“